ANTONIVS ARENA
PROVINCIALIS,

De Bragardiſſima villa de Soleriis, ad ſuos Compagnones ſtudiantes qui ſunt de perſona friantes, baſſas danſas in gallanti ſtilo biſognatas: & de novo per ipſum correctas, & joliter augmentatas, cum guerra Romana totum ad longum ſigne require: & cum guerra Neapolitana: & cum revolta Genuenſi: & guerra Avenionenſi: & Epiſtola ad ſalotiſſimam garſam pro paſſado lo tempus alagramentum mandat.

Leges danſandi ſunt hic, quas fecit Arena,
Bragardiſantus atque ſalotus homo.
Omnia ſcire bonum eſt utaris dummodo recte,
Inter prudentes omnia tempus habent.

Ex Typographia rediviva.

An. cIↄ Iↄ c xLVIII.

ANTONIVS ARENA

SOLERIENSIS,

In florentiſſimo ſtudio Avenionenſi ſtudent, ſuis amantiſſimis ſociis, cætteriſque lectoribus.

S. P. D.

CVm animadverterem quampluri-mos bragardos juvenes graviter errare in via danſarum, ignoran-tiæ eorum ſuccurrendum exiſti-mavi, ut honorem contingerent, & hilari-ter viverent. Quoniam atteſtante capitaneo legiſtarum Bartolo in Procemio trium li-brorum Codicis. Omnes gaudentes flori-dam ætatem faciunt: & triſtus animus oſſa deſiccans quandoque in mentis periculum trahi: neque enim ſemper legali ſtudio va-candum eſt. Videmus enim plures quorum mentibus ſtudii aſſiduitas furorum genera, & neſcio qua mentis caligine capti delirant. Cavendum eſt igitur nobis ne in vulgare proverbium incidamus. Parum ſtringit qui

nimium amplectitur. Nimirum caute cecinit Ovidius in Epiſtolis :

Quod caret alterna requie durabile non eſt,
Hæc reparat vires feſſaque membra novat.
Arcus & arma tuæ tibi ſint imitanda Dianæ.
Si nunquam ceſſes tendere mollis erit.

Et Cicero Oratorum princeps in libro de Officiis : Ludo autem & joco uti licet: ſed tunc cum gravibus ſeriiſque ſatis fecerimus rebus. Et Stoicus ille Cato :

Interpone tuis interdum gaudia curis,
Lætandū eſt etenim cū tempus poſtulat aut res.

Cum igitur nunc ſe offerat hilariſſimus menſis Majus, quo tempore omnes populi voluptati, & gaudio, lætitiæ & omni ſolatio indulgere ſolent, ut inquit glo. quod ibi. Doctores in l. unica C. de mayeuma. lib. 11. Tunc enim apparent herbæ frondeſque virentes: & garritus avium corda hominum lætificantes, & Bononiæ & in noſtra Provincia, ac hic Avenione in viis reginas pro ſolatio faciunt, quas viri coguntur oſculari. Item in dicto menſe Maii amaſii in ſignum amoris & ſolatii cauſa ante portas ſuarum amicarum altiſſimas robores plantare ſolent : quas mayos appellant; Quare à ſapientibus non videbor incautus, ſi temporis oportunitatem ſecutus, lætitiæ & jucunditatis gratia in medium nunc aliquid pro ſolatio omnium afferam. exemplo

plo glo. in l. agraria. ff. de tem. mor. quæ dicit, Diſtingue tempora & concordabis ſcripturas. Volui itaque hanc arduam & difficilem materiam danſarum alacri animo iſto jucundo tempore tractare: ut quod à nullis unquam ſcriptoribus commendatum fuerat (aut ſi quid erat, perperam & indigeſte conditum fuit) aperte poſteris traderem. De hac enim materia ſolet id dici per doctores quod habetur per Accurſium in l. 3. ff. de verb. obl. miranda novitas ſubtili ſubtilitas quis eam ruminabit? Et ſolebat dicere dominus Paul. de Caſtr. de iſta materia cum reperiſſet eam difficilimam in l. Pomponius. in o. ff. de neg. geſt. Or ſufficit le molto difficile & ſpeculativo: advertatis quæve dico che ſono anni quadraginta quinque ch'io dáſo, & hora quæſta materia m'a dato fatiga como commençaſſe, adeſſe io ve dico biſongna che ſtudia chi volo ſapere. Igitur vos hujus rei ſtudioſi quicquam ſcire cupiveritis pro viribus invigilare: nec tranſitorio ſtudio utamini more deſidum ſtudentium, qui lecturas ſuas male & ſicco pede repetunt. dicit gl. in §. 1. in auth. de quæſto. & dum Doctorem legentem audiunt, ab illius dictis animum avertunt: & male intenti caſtra in Hiſpania ædificant: & tegulas domus numerant, dicit gloſ. in unica. C. de ſtud. lib. ut b.

Rom. lib. 11. neque enim ſufficit in ſtudio manere : ſed oportet ſtudere. arg. text. in l. ſi quis ante : & ibi Iaſ. in ſexto ntoabili, ff. de acquir. poſſeſſ. & dicit in l. unicuique de proxim. ſacro. ſcrin. lib. 10. C. quod non ſufficit diu ſtetiſſe in ſtudio vel in ſcholis : ſed bene & laudabiliter ſtuduiſſe. Etiam dicit text. in cap. gloria epiſcopi. 12. quæſt. 2. quod non ſufficit fuiſſe Hieroſolymis, ubi eſt ſepulchrum Chriſti : ſed Hieroſolymis bene & laudabiliter vixiſſe laudandum eſt. Ergo vos nunc ſumma ope alacrique ſtudio inſtar legum has danſas noſtras accipite, & voſmetipſos eruditos oſtendite, ut ſpes vos pulcherrima foveat. Hæc enim materia vos frequenter oblectabit, maxime cum in toto corpore juris civilis nulla reperiatur utilior nec practicabilior : hæc enim ſingulis diebus de facto contingit : & circa ea quæ ſunt quotidiana nos diligenter advertere ſuadet Iuriſconſultus. in l. legavi in princip. ff. de liber. legar. & quemadmodum ſanctiſſimæ leges non permittunt quenquam vivere in paupertate ; neque moti in anxietate. juxta text. in §. fin. in fin. in auth. de hæred. & falc. ſic iſtæ nobiliſſimæ danſæ non permittunt quenquam vivere in dolore, in triſtitia, nec in melancholia : imo ſemper reddunt hominem jucundum, hilarem & gauden-

dentem. Quare in præſentiarum huic ſcientiæ diligenter navare: & ſi quicquam incultum, rude ac ignavum laboraverimus, hoc non ignoranciæ, ſed hujus ſcientiæ difficultati aſcribendum cenſeatis. Ea enim quæ maxime difficilia ſunt ſolent interpretes ſermone trito ac pene vulgari declarare: ne quod ignotum & obſcurum eſt, ignotius & obſcurius reddere videantur: inquit tamen etiam gloſſ. in l. conſentaneum C. quomodo & quando judex. quod humanum eſt peccare: ſed diabolicum eſt perſeverare, & eſt text. in l. 2. §. ſi quid autem. C. de vete. jur. enuclean. quod in omnibus benedicere, & in nullo claudicare potius eſt divinitatis, quam humanitatis, Valete.

IDEM

AD

LEGVM DOCTORES,

IAm redeunt laſſæ brumali tempore Nymphæ:
Iam faſtidius deſpice bruma nives.
Iam jam prata virent: jam jam ſacra flumina ridena:
Cypria jam tendit carbaſa læta Venus.
Antra canunt, reſonant ſylvæ, jam florida rura:
Profert divitias aurea terra ſuas.
Iam gaudent ſacris Nymphæ colludere in antris,
Exulto noſtris ſic reſonare ſonis.
En ego concepi pigro ſub frigore verſus,
Qui doceo tardos rite movere pedes
Si vacat indignis præberi cantibus aures,
Nunc placida noſtros ſumite fronte ſales:
Arte ducent choreas perfecte currere tritas,
Vtque rotet dextra grata puella manu.
Doctores agitare precor mea carmina juſto
Iudicio, variis non caritura lupis.

IDEM

IDEM.

Salve Cæſarei doctor celeberrime juris,
Cui jus Pontificum docta Minerva dedit
Hac duce Gorgoneos hauſiſti fonte liquores,
Muſarumque chorus plurima dona tulit.
Te docuere omnes muſæ Græcæque Latinæ,
Ingenium laudat docta Tholoſa tuum.
Fauſtos decoras omni virtute parentes,
Et patriam totam progeniemque tuam.
Accipe quæſo meas guerras, danſas quoque gayas,
Quas dedit in lucem noſtra Minerva modo.
Si tuus incultum quicquam nunc luſit Arena,
Parce tuo ſervo, docte Calete vale.

OMnis quæ à ratione ſuſcipitur de aliqua re inſtitutio debet à definitione proficiſci, ut intelligatur quid ſit id de quo diſputetur. Ita inquit Tullius Romani eloquii maximus author offic. Lib. 1. & ita ſentit Iuriſconſultus in l. j. ff. ſi cert. peta. Licet tamen omnis definitio in jure ſit periculoſa. l. omnis diffinitio. ff. de re. jur. adeo ut nulli doctores baſſæ danſæ diffinitionem aggredi hactenus fuerint auſi, ego tamen inter doctores danſantes minimus dabo definitionem quæ judicio doctorum citramontanorum & ultramontanorum non erit periculoſa, imo tuta : quod nôn erit mirum propter gloſ. in l. Gallus ff. de liber. & poſthu. quando dicit, quanto juniores tanto perſpicatiores. Quare volente Deo ad

dictá diffinitionē ipſius danſę me converto.

QVid eſt danſa? eſt una groſſiſſima conſolatio quam prendunt bragardi homines cum bellis garſis ſive mulieribus danſando, choriſando, fringando, balando, de corpore gayo & friſco, quando meneſtrius, carlamuarius, flotairus, juglairus, tamborinarius, baſſas & hautas danſas, tordiones, branlos, martingalas & alias ſautarellas tocat, ſiblat, carlamuat, fifrat, tamborinat, harpat, rebecat, floutat, loudat, organat, cantat de gorgia, de carlamuſa clara de carlamuſa ſurda, de flouta de tribus pertuſis,&de flouta de novem pertuſis,de fifro, de ribeco, de lobaiſo,de larpa de doſayna,de chalamia,de trompetis, de corneto,de claverio, de organis, de eſpineta ſola, de eſpineta organiſata, de manicordio de eſcacherio, de chiplachaplo, de fonſonia, de calamela, de ſaccabotis, de viola, guiterra de lendo, de clavicordio, de ſauterio, de tamborino, de tymbalis, de cimbis, de çoro, de flaviolo: & ſic de aliis inſtrumentis quæ ſunt ſimilia per totam rubricam. ff. de fide inſtrumentorum.

DEclaro iſtam definitionem. Dixi quod danſa eſt una groſſiſſima conſolatio: quam prendunt homines danſando cum bellis garſis: intellige quando danſamus à l'vſanſa de Franſa & de Provenſa: nam in

omni-

omnibus partibus Franciæ Provinciæ homines danſant publice in domibus & in plateis, & per carrerias ſimul cum mulieribus tenendo eas per manum. Sed in Hiſpania & in Italia, ubi ſunt homines multum giloſi ſive zelotypi, homines nunquam aut rariſſime danſant cum mulieribus: ſed homines ſoli cum hominibus danſant: la quala cauſa eſt una groſſiſſima truffa & bigerria, imo quod eſt pejus, puellæ nobiles & de eſtoffa quæ non ſunt materitatæ quaſi nunquam exeunt extra domum. O beata Francia ô bragardiſſima Provincia quę eſt patria plena bonitate, caſtitate, & ſanctitate: & ideo quia eſt paiſus ſanctiſſimus plenus bonis gẽtibus, plures ſancti & ſanctæ voluerunt habitare in noſtra Provincia: & primo S. Anna mater virginis Mariæ & eſt in ciivtate Atenſi. Secundo Maria Iacobi & Salomæ ſorores virginis Mariæ quæ ſunt in civitate dicta Laſmarios juxta mare poſita. Item diva Maria Magdalena quę eſt relevata honorifice in civitate de ſancto Maximino, ubi eſt etiam una ampula plena de ſanguine Ieſu Chriſti quem in die Veneris ſancta videbis perfecte rubeum. Item ſanctus Lazarus eſt revelatus in triumphantiſſima civitate Marſilienſi. Itẽ ſancta Martha quæ eſt relevata multũ riquiſſimę in civitate Tharaſconenſi. Item caput beati Antonii quod ſingulis diebus facit ma-

magna miracula,& eſt relevatum in bragardiſſima civitate Arelatenſi: & ſunt plures alii ſancti in noſtra Provincia quos hic cauſa brevitatis prætermitto.

Item declaro: Dixi quod danſa eſt groſſiſſima conſolatio quam prendunt homines danſando cum mulieribus: non intelligas quod homines capiant voluptatem & ſolatium propter puellas, ne puellæ propter homines cogitando ad incarnationem, quia eſſet peccatum: ſed intellige quod capiunt conſolationem & gaudium propter alacritatem & allegriſſimam ſive melodiam ſoni quem facit flouta & carlamuſa, quando tocantur & ſiblantur: nam quemadmodum bonum vinum purum lætificat cor hominis, ut dicit glo. in l. 1. ff. de pericu. & commod. rei venei. ita guaya danſa eſt allegra. & letificat corda hominum, & danſa de ſe ſola non eſt mala nec prohibita, prout videmus ſingulis diebus de facto: imo eſt conſuetudo præſcripta inter gentes: nam populus uſus eſt bona fide choreis ſive danſis tanto tempore, de quo non extat memoria hominum in contrarium: & talis conſuetudo vim legis obtinet. textus eſt, in l. 1. §. fin. ibi Vetuſtatem legis obtinere. ff. de aqua pluvia arcenda, cum ſimili. Sed ſi danſando cum mulieribus cogites ad malum, erit peccatum, & illud non erit de

ma-

materia danſandi ſive choreandi, ſed extra materiam. Nam ſicut ars notariatus facta prout debet fieri, eſt bona & approbata, ſed quando notarius committit falſitatem, eſt mala & prohibita, & ille non dicitur de arte notariatus, ſed extra artem. Item ars apothecariatus eſt bona quando eſt facta prout debet fieri, ſed quando apothecarius fraudat medicinam, ponendo unam drogam pro alia, puta falſe qui pro quo, illa trompesia vel falſitas non dicitur de arte medicinæ nec apothecariatus, ſed extra artem, & ſic eſt de danſis & de aliis artibus: Nam ſi danſes cum bellis puellis & cogites ad malum, & continues in illa mala cogitatione, peccas, & Dominus Chriſtus ſe corroſſat: ſed ſi non cogites ad malum, vel non continues in illa cogitatione quam primo habuiſti, non peccas, quia quandoque animus etiam invitus polluitur pravis & iniquis cogitationibus, quia primi motus non ſunt in poteſtate hominis: & ſecundum ſacram ſcripturam, & ſecundum jus canonicum & civile eſt permiſſum unicuique reſpicere bellas fœminas & garſas, dummodo reddat humiles gratias omnipotenti Deo qui fecerit tam bellas creaturas, & ita ego facio cum reſpicio eas oculo caritativo de drito & de traverſo ſicut conſcientia mordet.

IDEM

IDEM DOCTORI MEDICO.

INter mortales medica venerabilis arte
Quos tenet ingenti terra benigna ſinu.
Cui debet multum fœlix Vaſconia terra
Et patriæ nimium terra beata fuit.
Cæſareis poſitis libris mea muſa cupivit
Orpheis reſonent ut mea plectra modis.
Nam licet interdum gentalem ducere vitam,
Quando voluptates tempora læta ferunt:
Nunc quia frondoſi revireſcunt undique ſaltus.
Et magnum feſtum conficit omnis homo.
Venit pulchra dies & venit amabile tempus,
Quo juvenes choreas tripudiare ſolent.
Propterea medicæ tutum virtutis aſyllum
Per lepidos cantat muſcula noſtra ſales.
Quos tibi deſcripſi noſcas ut avuncule quantum
Chare tui noſtro pectore regnat amor.
Hinc ad te properant noſtri monumenta laboris
Hinc velut ad numen miſſa libenter eunt.
Sumito parva licet : minimo quoque minima gaudent
Accipe ſic voti ſpes tua compos eat.

IDEM

Idem

Ad

Amicos.

O Bragarde volens danſandi prendere leges
De guerris bravis plurima ſcire quoque.
Libro fac ſtudeas ex totis viribus iſti,
Quo duce per danſas tu cito doctus eris.
Per docet iſte liber perfecte currere branlos,
Bragardas guerras dicit Arena quoque.
Lucanum ſemblat qui Martis pærlia cantat:
Tam bene de lingua guerregiare ſapit.
Ex nimio riſu forſaberis ipſe cacare,
Fringando verſus quando videbis eum
Eſt finus ruſtrus finus marchandius atque,
Pro garſis extat forte raſatus homo.
Laudas innumeras de noſtro rege recontat,
Laudando Franſam, conſiliumque ſuum.
Quod gentileſſas hic noſter contet amicus
La mea non poſſet muſa referre tibi.
Hunc habeas igitur ſemper voluaſque libellum;
Et tua perſona ſemper alegris erit.
Perpetuo nobis Chriſtus conſervet Arenam,
Danſarum ſemper lo Capitanus erit.

EPI-

A D
EPISCOPVM LVGDVNENSEM, &c.

de guerra romana

O Deus omnipotens fortunam quando tuabis,
Quæ fuit in guerra nunc inimica mihi?
Perdere garſetas omnes fecitque cavalos,
In campo Romæ quando bataillа fuit.
Atque ego penſabam perſonam perdere charam,
Sed bene gardavit tunc mea membra Deus.
Nam Chriſtum dominũ de grando corde pregabar,
Et ſanctam matrem fortiter atque ſuam,
Omnes & ſanctos & ſanctas de paradiſo,
Grandus devotus atque fidelis eram.
Dum timet unus homo quod mors non occidat ipſũ
Sanctus ſanctus adeſt reſpiciendo Deum.
Paſſato lo malo poſt eſt gabato le ſanto,
Non curat nimium rurſus amare Deum.
De tali guerra non eſcapare putabam
Et mihi de morte granda paora fuit.
Pou pou bombardæ de tota parte petebant
Dixiſſes nigrus ille Diablus erat:
Tiſ taſ toſ & tiſ dum la bombarda biſognat,
Garda las gambas ne tibi bleſſet eas.
In terram multos homines tombare videbam
Teſtas & braſſos atque volare pedes.
Non eſpargnabant ullos de morte ferire,
Quem non bleſſabant ille beatus erat.
A laſſaut à laſſaut ſemper trompetta ſonabat
Coragium cunctis grande tocando dabat.
Et tuba terribili ſonitu taratantara parlat
Alala trilitota dandara tarlarola.

Atque

Atque tabuſſabant per campum timpana plura,
Siblabant etiam plurima fifra bene.
Contra Romanam, villam tunc forte frapabant
Arcabuteſando lurda bugada fuit.
Semblabantque canes matinos atque leones
Cum propter dentes enrabiare ſolent.
Sed nos de Roma multum rebutavimus illos.
In prima furia Roma batívit eos.
Atque levavit eis tunc eſtendardia quinque.
Et tulit ad caſtrum, ſed trahynavit ea.
Et male toſtenſum habuerunt mille ribaldi,
Mille carentenas ipſe tuavi ego.
Et contra ipſos attillaria noſtra rirabat
Bombardiſando rite tocabat eos.
Nunquam mancabat multos de morte ferire,
Omnes tombabant reſpiciendo nihil.
Et coſtas duras multum expoſſavimus illis,
Corporibus mortis terra cuberta fuit.
Grandas balaffratas per gautas atque dabamus,
Fecimus & viſtam forte fogare ſuam.
Fortiter & teſtam merumque macavimus illis,
Ponchas de pedibus mille dabamus eis.
Et ſuus in terram tombavit tunc capitanus,
Vna harcabuta groſſa tuavit eum.
Vltra lo Timbrum valde chaplavimus illos,
Lo mortalagium dicere nemo poteſt.
Nos ſemel in fuitam totos botavimus illos,
Atque receſſiſſe, Roma putabat eos.
O maledicta dies dum ſe fortuna reverſat,
A de profundis uſque menare ſolet.
Si fortuna volet, fies de Conſule Rhetor,
Et ſi ſis pauper ipſe beatus eris.
Te fortuna Deum facimus, cœloque locamus,
Ad placitum ſemper perficis omne tuum.
Sic volo, ſic jubeo, ſit pro ratione voluntas,
Tu dicis quando la tua teſta fogat.

Gaſtaſti

Gaſtaſti Romam tu de fortuna ribalda,
Contra raſonem abotinata fuit.
Intrarunt Romam per forſam mille rebaldi,
Parcere qui paucis tunc voluere viris.
Crede capellanos, monachos, morgaſque necabant,
Teſticulos etiam guerra copabat eis.
Sed bene debebat etiam trenchare priapum,
Bellas garſetas nocte dieque tenent.
Et totam Romam raubabant atque pillabant,
Crede robaverunt omnia templa Dei,
Atque cruces, calices, ſancti Petri quoque capam
Paces, reliquias, omnia ſacra ſimul.
Tunc ibi vidiſſes tricentum mille ribaldos
Noſtram quaerentes enſe copare gulam.
Quare ad Caſtellum Santagni me retiravi,
Fortunam vidi quando venire malam.
Crede mihi valde fuit id miſerabile viſu,
Nam per borrelos Roma pillata fuit
Deſpiecelarunt tercentum mille doſellas,
Fecerunt cunctis crede volare tapum.
Tarrabuſtabant fillas terribile forte,
De biſtocando maxima guerra fuit.
Mal bene li faciat paillardis atque ribaldis,
Illis det quaeſo la mala Paſcha Deus.
Tunc erat in caſtro multum gaillarda brigata,
Namque Rotae domini, Papaque ſanctus erat.
Ramſus gardabat tunc portas ſagius ille,
Qui defenſavit Maſſiliamque bravam,
Et ſemper ſemper clamabat Francia vivat,
Omnes vincemus ſpero juvante Deo.
Poſt contra Caſtrum fuit & fortuna reverſa,
Apontamentum prendere forſa fuit.
Forſa fuit nobis etiam dimittere Romam.
Vidit trayſonem Franſa venire malam.
Ad bagas ſalvas & tunc ſortivimus omnes,
Et milites flebat Roma benigna ſuos.

In Caſtro ſanctus ſed tunc lo Papa remanſit,
Qui male tractatus pauperiterque fuit.
Quot mala Romanis dederit Hiſpanica guerra,
Nulla unquam poſſet Muſa referre tibi.
Papam fecerunt arranſonare ribaldi,
Eſpeſſare velit colla diablus eis:
Et priſſonerium tenuerunt tempore longo,
Poſt perdonnavit ipſe coactus eis.
La mala boſſa precor omnes eſtranglet ad unum,
Et malus adveniat lo cagaſanguis eis.
Si Deus ad cœlum ſe præſto non retiraſſet,
Per priſonerium crede pillatus erat.
Tunc per coletum penſabant prendere Chriſtum,
Id per conſilium paſſaveratque ſuum:
Sed Deus ad cœlum confeſtim ſe retiravit,
Bombardas vidit quando tirare malas.
Eſcalam cœli rurſus deponere juſſit,
Surſum montare ne mala turba queat.
Sed quia mancarunt dominũ dependere Chriſtum,
Cœperunt rurſus vicarium lo ſuum.
Lento cuncta gradu ſemper Chriſtus mala punit,
Is ſine defectu crede pagabit eos.
Si ſaubiviſſem quam ſuaſſam guerra la donat,
Non la trotaviſſem nunc tibi juro Deum.
Per teſtam frapat, per gambas, omnia rumpit,
Atque tuat gentes reſpiciendo nihil,
A pede tornavi meſquinus tunc ſine lanſa,
Ferlorum bigot paupera guerra fuit.
Ad patriam tornare meam me fecit egeſtas:
Nam miſer & pauper atque belyſtrus eram.
Vnum denarium non me trainare videbam,
Eſpadaſſatus & quaſi nudus eram.
Fachatuſque fui multum & laſſus veniendo,
Inflatoſque meos ſemper habendo pedes.
Me detroſſabant veniendo ſæpe racagni,
Sercando corpus fortiter omne meum.

Et mihi

Et mihi per teſtam donabant baſtonatas,
Quod mihi gravabat & maleſorte fuit,
Oy oy cantabam, los copos quando pillabam,
Et noſtrum ſemper flebile carmen erat.
Et non audebam de lingua dicere motum,
Quamvis barratas tunc mihi mille darent.
Plus mihi dicebant te ranſonabis Arena,
Aut erit à collo teſta copata tuo.
Tu penſare potes ſi te conſcientia mordet,
O qualem cheriam tunc remanebat ego.
Omnia crede bona pro reſquivare la mortem
Omnis homo donat plaidegiando nihil.
Sit ego feciſſem, tunc totum crede dediſſem,
Multum lo paſſus mortis amarus ineſt.
Poſt me laiſſabant cum nil trobare valebant,
Senſa denariis burſia ſemper erat.
Tunc per amicos ibam in demandando ma vitam,
Me præſentabam quod mihi forſa fuit,
Parlabam bene meſclando mendacia veris,
Vt poſſem fructus ventris habere mei.
Piccas quis docuit hominum parlare parolas?
Venter gormandus dum habet ipſe famem.
Et mihi tunc populus totus pendebat ab ore
Quando recontabam triſtitia facta mihi.
Quicquid ajunt homines intentio judicat omnes:
Spes mea pärlando vivere ſola fuit.
Vtilius regno eſt meritis acquirere amicos,
Fac bene ſi poſſis omnibus ipſe viris:
Nunquam perduntur ſervitia facta prodato,
Reddit homo gratus la bene facta ſibi.
Montes immobiles nunquam ſe crede recontrant,
Se incontrant homines quandoque rite vides.
Grandas vituaillas, ſed non robare valebam:
Eſt fere de Chriſto perditus omnis amor.
Tunc jejunävi per forſam mille vegadas:
Vt lupus in campis tunc affamatus eram.

Tempore fœlici multos numerabis amicos,
Si fortuna perit, rarus amicus erit.
Ille beatus adeſt riqueſſas qui tenet amplas,
Pauuretam gentem nemo videre poteſt.
Pro lucro tibi pone diem quicunque laboras.
Fanta d'argencis eſt dolor impareillus.
Prendere me in caſa nullus de nocte volebat,
Per las carrerias ſæpe cubile fuit.
Friſcus eram tous tremblando corpore multum,
Frigidius glacie pectus amantis erat.
Oy mater de Chriſto omni la nocte cridabam,
Frigore de grando mane gelatus eram.
Omnia paſſavi tunc tunc tormenta laborum.
Infinita mala hæc mihi guerra dedit.
Iurabam ſemper nunquam me guerra tenebit,
Eſcapare ſemel ſi mea vita poteſt.
Senſa mentiri vobis hic prædico vetum,
Fort male contentus ad revenire fui.
Sed rurſus ſocii tornando de la le montes,
Prendendo pagam Rege redante bonam,
Me debaucharunt in ſermonando la teſtam,
Propoſitum faciunt vertere verba bonum.
Debauchatus homo ſocios debauchiat omnes,
Sunt juvenes faciles pro faciendo malum.
Sic magis ad guerram & me adventurare putavi,
Meque remontare mens mea ſemper erat:
Et cum Lautreco domino poſt me ſociavi
De toto campo qui Capitanus erat.
De la les montes iterum marchavimus omnes,
In tali guerra genta brigata fuit.
Ipſe cavalerius per campum me rigolabam,
Gentigalandus ſemper Arena fui.
Gendarmæ bragant per payſos regaillofando,
Cregnere ſe faciunt ut focus atque focus,
Bravegiant, jurant, menaſſant, ſæpeque frapant:
Et pauuras gentes tunc male tempus habent.

Vilans,

Vilans, paillardo, tacane meiſſanti atque ribaldi
Pro banquetando la vitua illa trotet,
Et ſi payſanus gallinas non cito portat,
Trenta baſtonatas tunc ſua teſta capit.
Eſt pro gendarmis bragardis groſſa polailla,
Semper grignotant vina bevendo bona.
Grans gentilhomines ſe appellant undique toti,
Signorias nullas & bona pauca tenent,
Multoties faciunt arranſonare lagentem,
Nolunt donare quando libenter eis.
Italiam totam praeſto gagnavimus inde,
Praeter Milanum non voluimus eum.
Genua noſtra fuit claves portavit & ante,
Clamando forte Francia parce mihi,
Et pia Franſa fuit, perdonem tunc dedit illi,
Et tanquam filiam tunc recibivit eam.
Daumagium groſſum ſentivit Papia docta:
Tunc per gendarmas abortinata fuit.
Sum damnum, certe nimium fuit ipſa rebellis,
Et Regi noſtro peſſima damna dedit.
Ad Naplum celeres rurſus marcavimus omnes,
Tunc grandus trahinus groſſaque braga fuit.
Lautrecum dominum cregnebant como diablum
Gentes de payſo quando ſomabat eas.
Tunc omnes villae ſibi glaves ante ferebant,
Et ſe rendebant corde volente bono.
Et magnum cherubin lo payſus ly remanebat,
Sis bene venutus noſter amice precor.
Patria mandavit quod praeſtiter ipſe venires.
Franſam demandant Napolitane genus.
In pogio realo fuerunt tentoria noſtra,
In granda brega tunc ibi campus erat.
Incontinenti poteſt coepimus eſſe maladi,
Vllus gendarma non bene ſanus erat.
Impognabat ibi nos omnes peſſima febris,
Que plus malvaiſa quam mala peſtis erat,

Vai-

Vairolam groſſam, ſeu mavis dicere bobas,
Lo mal de Naplus impegolabat eos.
Cancroſus homines, plures garſaſque videbam,
Inveniſſatus forte priapus erat,
Et gayas boſſas de compagnone tenebant,
Que los gardabant de culetare nihil,
Barbarius caugas implauſtras atque ficabat:
Impegomaſſatus ſed nihil ipſe fui.
Guttoſos homines plures clamare videbam
La gottos faciunt forte cridare viros.
Oy ventres, plages, ô feges, ô mala gutta,
Oy oy las gambas, ô mala gutta tace.
Reliquias aliqui portarunt deça le montes,
Per totum mundum groſſa variola vogat:
Et faciunt plures totum refundere corpus,
Eſtubas, drogas la medicina petit.
Tunc erat in campo pietas groſſiſſima certe,
Nam ſine raſone mors remanebat eos.
Noſtras perſonas brulabant atque calores,
Multum chaudaſſus payſius ille manet:
Cum perdutus ero nullus me quærat in illo,
Ordius & brutus & male ſanus adeſt.
Gagnaviſſemens de Naplo tunc puto villam,
Sed totus campus forte maladus erat:
Tum propter febres meiſſantes atque bevendas,
Naplus nam totas impoiſonavit aquas.
Nos etiam nimium certe chaumavimus ante
Senſa dare alarmas, aut à l'aſſaut à l'aſſaut.
Naplum de facto nos aſſegiavimus inde,
Audebat nullus atque faillire foras.
Et penſabamus tunc affamare la villam,
Renderet & quod ſe ſenſa frapare nihil.
In prima furia quando arribavimus illic,
Si picaviſſemus omnia noſtra forent,
In prima furia Franceſi tot ita rumpunt,
Vincere non poſſet tunc lo diablus eos.

Lautrecum dominum febris poſt groſſa tuavit.
Daumagium nobis mors ſua grande fuit.
Bagagium noſtrum totum perdivimus illic.
Neſcit quid faciat crede maladus homo.
Fecimus & multum de reſcapere la vitam,
In gran dangario la mea vita fuit.
O Deus atque Deus quid vis quod nos faciamus?
La mala fortuna nos bacaare putat.
Omnes gendarmæ ſumus de paupere regno,
Nos alias melius Chriſte juvare velis.
Maxima enim morum eſt ſemper patientia virtus
In defortunis coragiare decet.
Omnia pro meliori nos mala multa ſufrimus:
Quos amat in terra caſtigat ipſe Deus.

de guerra genuensi

GEnua cum vidit tales contare novellas,
Quod noſter campus deſtrainatus erat,
Omnes banderias contra nos ipſa viravit,
Incontinenti tota rebella fuit.
Genua tu nimium varias nimiumque revoltas.
Tu male toſtenſum quæris habere modo:
Mane petis franſam, de ſero teque rebecas,
Vt ventus variat ſic variare ſoles.
Tu te repentibis tam cito te rebecaſſe,
Te charpinabit Francia treſque bene.
Ad ſaccum & ſaccos totam niſi Francia ponat,
Vnquam non poterit crede videre botum.
De vitiis plena eſt trumpantibus atque magagnis
Pro Franſa nunquam firma manere poteſt.
Si mihi rex credat nos eſquinabimus illam,
Et plus de teſta non mala tanta dabit.
Argentum, plumbum la puntamenta redreſſant,
Placatur donis Iuppiter ipſe datis,
Andræas Dorias etiam nunc ſe rebellavit,
Dequo fiſabat Francia treſque bene.
Quantumcunq; poteſt contra nos atque malignat,
A la fine tamen Franſa crocabit eum.

Francia

Francia noſtra manet de tota parte trahita,
Quod penſat fidos ſæpe trahire ſolent.
A torte faciunt à torte ſeque rebecant.
Nam tractat gentes Francia rite ſuas.
Iſtus Rex noſter eſt de bontare replenus,
Bragardus bravius, eſtque valentus homo
Non eſt in mundo rex plus gaillardior ipſo,
Per forſam nullus vincere poſſet eum.
Extat homo grandus valde belliſſimus atque,
Regalem trahinum ſemper habendo bonum:
Eſt bene formatus, recte de corpore factus:
Defecit in nihilo forma virilis ea.
Omnes virtutes de mundo poſſidet ipſe,
Eſt plenus totus de charitate bona.
Hic leges ſanctas ſcit omnes atque miniſtrat,
Lo princeps ſemper omnia jura ſapit.
Alter Ariſtides dictus cognomine juſtus
Ad populum tortum non facit ipſe ſuum.
Rex multum juſtus valdeque boniſſimus extat,
Et nihil in terra ſanctius eſſe poteſt.
Eſcrolas ſanat quæ circa colla morantur
Tangendo digitis auxiliante Deo.
Et quicunque manet Rex Franſæ, is ſanat illas,
Quod præter Regem non facit ullus homo
Sagius & prudens, diſcretus eſtque benignus,
Et nihil in mundo dulcius eſſe poteſt.
Dulcia verba tenet & ſunt ſine crimine mores,
Et tenet in Franſa conſiliumque bonum.
Vetus devotus de Chriſto eſt groſſus amicus,
De vero ſemper ſervit amore Deo.
Eccleſiam ſemper defendit Franſa valenter,
In ſedem Papam reſtituitque ſuam.
Roma fuit quondam per Turcos ſæpe pillata,
Sed Rex de Franſa poſt relevavit eam.
Vidimus in libris noſtris, ſemperque videmus,
Quod reges Franſæ ſuſtinuere fidem.

Sic facit iſte modo: nam Romam ſuſtinet ample,
Atque fidem ſemper multiplicare cupit.
Sed fuit in guerris ſibi nunc fortuna reverſa,
Venditus in guerris ut Deus ipſe fuit.
Quod fuit id factum per traytos forte malignos,
Sed la ſuam vitam perdere conſtat eis.
Francia ſi nullos traydores noſtra teneret,
Iam mundi domina totius ipſa foret.
O trayſone Dieu ti maldio quæſo ribalda,
Ad noſtram Franſam tu facis omne malum,
Vnquam de traytis non ſe defenderet ullus,
Quos penſat fidos quando trahire volunt,
Nulla manet pejor peſtis quam fictus amicus.
Non odium gravius quam ſimulatus amor.
Vt Iuda de Chriſto fuit olim falſus amicus
Oſcula donando quando trahivit eum,
Sic faciunt aliqui de noſtro rege beato,
Verbo ſunt fidi: corde trahire ſolent.
Tales paillardi deberent eſſe brutali,
Et ſine mercede morte perire mala,
Sed Deus eſt juſtus grandus guerrerius atque,
Omnes compenſat ut ſua facta merent:
Sic modo paillardos traydores deſtruet omnes
Et ſine defectu crede tuabit eos.
Et poſt ad Regem mandabit grande ſecorſum,
De noſtra Franſa groſſus amicus adeſt.
Poſt varios caſus, poſt tot diſcrimina rerum,
Ad Franſam ſemper adjuvat ipſe Deus.
Sic modo Franciſcus Rex Franſa lilia portans
Omnes gagnabit ſpero juvante Deo.
Poyſſanſam Regis nunquam tibi dicere poſſem,
Franſa valet tot quot Rex perit atque jubet,
Ergo bonum teneas in guerris Franſa gouuernum,
Et te de traytis: aviſiare velis.
Arma foris faciunt modicum ſi condita non ſit,
Conſilium prudens vincere ſæpe facit.

Plures

Plurès fanfarras alias tibi dicere poſſem,
Sed mihi plus teſtam rumpere nullo meam.
Et quia paſſavi per guerras mille dolores
Ad guayas danſas me retirare volo,
Et retro eſpalas omnes botare dolores,
Si poſſim multum ſemper alegrus ero.
Me donare volo poſt hac de tempore graſſo,
Vivere nos multum gaya vita facit.
Ocia corpus alunt, animus quoque paſcitur illis,
Immodicus contra carpit utrumque labor.
Iamque meum corpus ſe deteſtare requirit,
Enrabiat danſas de tricorare modo,
Et plus mortales nolo deſcribere guerras,
Id mihi triſtitiam tradere nempe ſolet.
Quare nunc ſequar muſas fantaſia noſtra
Quæ mihi continue gaudia ferre velint.
Sed quod ſe quærebam cognovit Iupiter ipſe
Confeſtim Muſas miſit & ille mihi.
Quæ mihi juſſerunt poſito cantare dolore
Iam peto materiam dulcis amice bonam.
GEntigallantes ſunt omnes inſtudiantes.
Et bellas garſas ſemper amare ſolent:
Et ſemper ſemper ſunt de bragantibus ipſi
Inter mignonos gloria prima manet.
Banquetant, bragant, faciunt miracula plura,
Et de bonitate ſunt ſine fine boni.
Bragum bragayno de toto corpore fringant.
Ruſtariam groſſam ſemper ubique menant.
Et totum mundum defendunt atque gouernant.
Mundum præſentem ſanctia jura regunt,
Et faciunt plures bellas ſautare ribaldas.
Rumpendo portas quando la baga valet,
Et poſt per cambras embraſſant atque tabuſſant
Si non ſit lectus terra cubile facit.
Riblarias grandes faciunt los inſtudiantes,
Teuliſſas montant cum bene porta tenet.

Sunt liberales garſetis plurima donant,
Et vendunt libros quando neceſſe venit.
Ingagiant robas Iudæis hic Avinione,
Quando clicalhas non ſua burſa tenet.
Grandes deſpenſas faciunt los inſtudiantes,
Scire bonas leges plurima conſtat eis.
Conſtat grandamentum d'entre tenere la garſam,
Agas & bagas ſemper habere volunt.
Atque calignando bene ſunt in amore fideles:
Numquam deſſalant nec variare ſolent.
Deſundunt dominas & garſas uſque la mortem:
Cum quis eas falſe vituperare putat,
Non trompant aliquos quia ſunt de gente bonica:
Totus homo ſtudians eſt bonus atque bonus.
Arma virumque tirant Trojam qui primus ab oris
Barratas donant qui male fereat eis.
Qui ſibi debatos vel bragas ſercat habere
Incontinenti guerra paratur ei.
Follibus & faciunt præſto penſare caquetum:
Contra raſonem quando bravare volunt.
Avinione vides dum bragant inſtudiantes,
Grandes merueillas tunc agitare ſolent.
Fecimus hoc anno totam tremblare la villam,
In groſſis armis fortiter ipſa fuit.
Sed te ſcire decet quod nos hic omnibus annis,
Sancti Baſtiani dum venit ipſa dies,
Tunc pro bejaunis abbatem rite creamus,
Qui contra petram forte baculat eos.
Inter nationes eſt tunc la maxima guerra,
Abbatum ſemper natio quæque petit.
Quando creant illum tunc eſt totum jus in armis,
Qui melius frappat ille reportat eum.
Et petit abbatem ſemper Provincia noſtra,
Los Provenſales genta brigata manent.
Provenſalus adeſt abbatus hic quaſi ſemper,
Nos niſi la villa garbugiare velit.

Inter

Inter nationes fuit & tunc maxima guerra,
Nam de parte ſua quæque volebat eum.
Lagatus dominus ſed tunc intenduit ipſe.
Noſtrum debatum qui bene grandus eat.
Et ſe alteravit multum guinando la teſtam
Contra nos omnes corrociatus erat.
Cum male res vadunt ſibi tunc altaria ſumant,
Non ſuffrire poteſt quod malus ordo tiret.
Eſt bonus & prudens, diſcretus, ſagius atque
Et multum tempus ponit amando Deum.
Et non vult cuiquam quod totum conficiatur.
Iuſtitiam cerquat ſemper habere bonam.
Et cito mandavit totam trompare la villam,
Cum groſſis pœnis facta la crida fuit.
De corda centum ſtrapatas omnis haberet,
Si quis das ſtudians arma valenta ferat.
Viguerio miſit poſt Iudicibuſque peritis,
De nobla villa Conſulibuſque bonis.
Quod tractare velint inter nos ponere pacem.
Et quod de abbate prælia nulla forent.
Talibus acceptis propete gens ſagia parla:
Conſilium villa tunc bene grande fuit.
Concluſumque fuit parlamentando per omnes
Contra iſtam guerram remediare decet.
Nam ſtudiantes mutinabunt forte la villam:
Si bene las dentes non revitamus eis:
Fecerunt praeſto tunc acapare la gentem.
Omnes deſenas atque levare cito,
Et bene vidiſſes populum ſe ponere in armis,
Saillire in campis arma roylosa bene.
Marchare in bataïlla pauci de gente ſciebant
Et corroſſatus lo Capitanus erat.
Et valde eſcumabat in ordinando la gentem,
Aſſogatos erat forte cridando quoque.
Avant artaſſus camino ou planto canaillo
Alordanenſa quiſque trotare velit:

Eſpaſas, picas, alabardas & gevelinas.
Grans albareſtas, aſtia longa quoque,
Et male pennatos matraſſos atque tirabant:
De paſſadoris Luna tocata fuit.
Arcos plegatos qui ſunt de fuſtibus atque,
Qui longas flechas rite tirare ſolent.
Da manibus longas eſpalas atque duabus,
Que ſere taillabant undique parte nihil.
Longos eſtocos & dagas atque cotillos,
Pugnales, lanſas, eſpia ferta quoque,
Et male ſorbitos verduſos rite tirabant.
Achas barcatas atque valendo nihil.
Et bragomardes vieilloſſos vougius atque,
Rancones etiam non taliando bene.
Raperias largas amolatas & nihil unquam,
Cultios de gieto qui pecus omne tuat.
Et perte ſanas furioſas ut homo mortus,
Haſtas ponchutas pro faciendo malum.
Curaſſas ferri vieillas cotaſque maillatas,
Et mando ſainas gorretiaſque male,
Atque alacretos ruilloſos nilque luſentes.
Gantos de ferro teſtariaſque malas.
Pauros bloqueriõs & targas atque rudelas
Sangos te deſſis qui male crede copant.
Et largos etiam plures de fuſte pavetos,
Quos per muraillas villa botare ſolet.
Et bragantinas lordaudas campus habebat.
Eſcaraviſſas atque valendo parum.
Et baſſinetos recte gardando la teſtam
Secretas etiam incabanabat homo.
Aumetos plures ponchutos atque ferebant,
Salatas nigras teſta ferendo quoque.
Atque ſimaterras multum de cuſpide tortas,
Quas de una tantum parte copare vides.
Magnos ſcopetes cortandos & colobrinas,
Groſſos mailletos quæ regitare ſolent:

Bom-

Bombardas groſſas, canones, paſſavolantes,
Arcabuteſando granda la guerra fuit.
In gran borbolio fuit, & furor arma miniſtrat,
Reſtancare viros nemo valebat eos.
Tunc aliquæ gentes de villa forte bravabant,
Tramblabant mundus luna rotunda quoque.
Cum furiunt gentes bene tunc arneſia fogant,
Corroſſatus homo neſcit habere modum.
Per totam villam remplebant cornua bumbis,
Per las carrerias omnia fumus erat:
Sed tamen à l'ora bleſſatus non fuit ullus,
De tali guerra groſſa rialla fuit.
Auinion felix eſt bragardiſſima villa,
Nobilis & ſancta perpopuloſa quoque.
Si quæras bellas mulieres ſive puellas,
De bellis garſis una garena manet.
Sive petis juvenem, juvenes tibi mille placebant:
Dicere neſcires quem taconare velis.
Ipſe ſuas nunquam poſſem deſcribere laudes
Hæc habet ut dicas quicquid in orbe fuit.
In Provenſa noſtra etiam ſunt inſtudiantes,
Plures fanfarras qui fabricare ſolent:
Sed Parlamentum ſavium ſapienter Aquenſe
Los taiſare facit juſticiendo bene.
De Parlamento bragat Provincia noſtra,
Grandem iuſtitiam nam facit atque brevem.
Suntque Tholoſani ſtudientes forte valentes,
Per totum mundum la ſua fama volat,
Debotum faciunt homines eſtare par urbem,
Cregnere ſe faciunt ut focus abraſatus.
Plures in numero ſunt, bragat docta Tholoſa,
In jure ſtudia maxima ſemper habens,
Multotiens guetum de facto ribrundant.
Atque cotillatas dant ſibi ſæpe bonas.
Sic ego paſſatos vidi de tempore noſtro,
Grandas fraſtelatas ſæpe dabamus eis.

Se quarrant juvenes mundini forte friantes,
Bragarias grandes pulchra Tholoſa menat.
Conductas faciunt de garſis multa legendo,
Grandes materies expediendo bene.
Et rumpunt portas cum tempus poſtulat aut res,
Nocte gogetando groſſa la briga tirat.
Sed Parlamentum tunc corraſſere videres:
Quando rancuras qualque gogeta facit:
Sed poſt quando ſapit quod ſunt los inſtudiantes,
Qui faciunt garſas tamborinare bene,
Tunc ſibi ſuccurrit juvente quid fecerit ipſo,
Plura juventute parcere nempe decet.
Tu modo cognoſcis qui ſunt los inſtudiantes,
Sunt flores mundi ſemper amando Deum.
Hoc tamen eſt verum quod legum propter amorẽ,
Sunt quaſi bannati de patria la ſua.
Arriſcos grandes & mille pericula paſſant,
Sæpeque la reſtant dum revenire putant.
Iuraque diſcendo patiuntur frigora magna,
At alias cauſas quas modo Muſa tacet.
Dimittunt patriam dulcem charoſque parentes,
Fratres, ac alios quod bene gravat eis:
Al deſpartiendum de la maiſone parentes,
Valde ſuſpirant corde dolente ſatis,
Et dulces matres los baiſant atque rebaiſant,
Atque pater lachrymans tunc benedicit eos.
Et dum cavalcant muletum ſive cavallum,
Dare eſperonis atque frapare volunt.
Tunc veniunt lachrymæ, ſe plorant namq; parentes
Et pro congedio hæc bona verba canunt:
Heu vade mi fili, te Chriſtus quæſo gubernet,
Tempora non perdas, ſtultus ineſſe cave.
Prende bene & leges: non eſt reparabile tempus,
Plorabit ſtultos tarda ſenecta dies.
Qui ſcit laudatur, qui neſcit vituperatur,
Ignarus multum depriſiatur homo.

Spes

Spes mea tota manes jam jam me forte ſeneſco,
Me gouuernabo quando vieillus ero.
Tu mihi jam conſtas pluſquam de mille ducatis,
Pro te la burſa ſemper uberta manet:
Sed mihi nil grevat pro te deſpendere multum,
Dum tamen evadas ipſe valentus homo.
Fas ſis doctorus, cornetam tu quoque carga,
Incommutatus eſt bene viſtus homo.
Lætificat patrem multum ſapientia fili,
Sed mortem donat quando ribaldus adeſt.
Effuge meiſſantas compagnas atque truantas,
Qui ſtat cum ſanctis ſanctus ineſſe ſolet.
Eſquiva putanas, bagaſſas atque ribaudas,
Cætera qui facies non rufianus eris.
Sis homo de bene, ſemper fili prod'homus eſto,
Si ſis paillardus non mihi carus eris.
Rumores fuge, nunquam ſis te quæſo brigoſus,
Teſtam frapatam ſæpe mutinus habet.
Infantes patres las matres atque benigne
Pluſquam ſeipſos ſemper amare ſolent.
Heu dubitant ſemper ne fili damna reportent,
Res eſt ſoliciti plena timoris amor.
Vlterius faciunt omnes hic inſtudiantes,
Id quod trombabunt carmina noſtra tibi:
Embalant libros per caiſſas atque banaſtas;
Mutant logicum mille remille vices.
Præſertim peſtis cum vult frapare la villam.
Quæ ſine bombardis plurima damna facit.
Debendare vides de tota parte la gentem,
Maignagium trahinat quando la boſſa venit,
Corres carretos per villam forte rudebant,
Omnes las gentes tunc traficare vides.
Eſt maledicta mala peſtis regina malorum,
Supplicium ſemper arbitror eſſe Dei.
Eſcapabant pauci frapati peſte maligna,
Profitat ad peſtem la medicina parum.

La ſugiunt medici cregnendo como diablum,
Christus po peſte lo medicinus adeſt.
Non mallanegiant nimium los peſtiferati,
Eſtoffat gentem peſtis iniqua cito.
Eſtranglat bellas garſetas atque cabuſſat,
Nullos eſpargnat, enrabiata manet.
Eſt pietas groſſa cum peſtis regnat in urbe,
Dicère non poſſem quot mala boſſa facit.
Sani arrapat is faciunt & mille rudeſſas,
Effugiunt illos ſebuemendo parum.
Deſcaſſant etiam de villa præſtiter illos.
Per forſam totum meinagiumque ſuum.
Clandere vel ſaciunt las portas atque feneſtras,
Lo candenatum grandeque porta tenet.
A l'hoſpitalum vel illos quandoque mandant,
Plorando vadunt ô miſerere mei.
Hoſpitaleri mordoſos non bene tractant,
Nam ſine gouuerno ſæpe perire ſolent.
A largo, à largo, demourant peſtiferati,
Me ſemblant ladros dum cliquetare ſolent,
A longe ſteterunt merito ſed peſtiferati,
Vna malada pecus inficit omne pecus.
Eſtopa murrum morboſos quando videbis,
Prenditur ut viſcus peſtis amara fere.
Peſtiferatus homo perpaucos trobat amicos,
Tempore peſtifero per omnis amor.
Patres de filiis tunc ſe approchare recuſant,
Et patrem matrem filius atque fugit,
Quilibet à l'ora cregnit de perdere pellem,
Mors eſpavantat eſglariatque viros.
Stare in villa quando eſt corroſſata la boſſa,
Eſt tentare Deum non refugire foras.
Tu cito fac fugias longe, torna quoque tarde,
Hæc eſt pro peſte la medicina bona.
Plures eſcaperent ſi tantus non metus eſſet,
Sæpe timor homines ſed facit ille mori.

Non

Non timeas illam tibi ſi contingat habere,
Dat tibi coragium ſic cito ſanus eris.
Numquam debet homo ſanus penſare la boſſam,
Siſpicio caſum ſæpe venire facit.
Abillamenta feras nunquam de peſtiferatis,
Per drapos peſtis ſe tenet atque rapit.
Quadraginta dies de peſte infectio durat,
Et plus, purgata ſi bene non ſit ea.
Mortiferam peſtem deſcaſſa tu bone Chriſte,
Chriſte neca boſſam, nam mala multa facit:
Ipſa tuat ſemper ſenſa raſone la gentem,
Murterius debet morte perire mala.
Non facias totiens nobis mutare banaſtas, privatio
Argentum coſtat de trahinare foras.
Ipſe meos libros carregiare per orbem
Feci & cum bovibus milleque mille vices.
Facherias grandes ſtudiantes ſæpe repaſſant
Mutando libros bragagiumque ſuum.
Sint homines probi facito de peſte magiſtri,
Non ſint corrupti, vera referre velint:
Nec faciant etiam tunc ranſonare la gentem
Quod faciunt plures infaciendo male.
Aviſent etiam ne peſtem peſtiferati
Ponant, nam ponunt ſæpe libenter eam.
Drapos infectos per villam nocte gitando,
Vt ſanos etiam boſſa rapare velit.
Grandes atque bonas gardias imponito portis,
La bona policia multa juvare poteſt.
In defortunis cognoſcuntur marinari.
Propter patronum barca perire ſolet.
Pauperibus miſeris omnes ſuccurrite quæſo,
Peſte arrapatis auxiliumque dare. exultatio
NVnc ad propoſitum tornemus dicere verum,
Iuriſconſulti ſunt in amore Dei.
Si centum linguas parlantes ipſe tenerem,
Non poſſem laudes dinumerare ſuas.

Gran-

Grancheriam temeant gaudiciando per orbem,
Et ſanctam vitam gaudinelando tenent,
Vſando danſis & ſermonando puellas,
Bragardiſando tempora plura terunt.
Vivat amor, clamant, vivant pulchræque puellæ,
Et danſas ſemper timpana læta ſonent.
Qui volet ergo bonas baſſas apprendere danſas,
Et cito danſandi meſtrus in arte fore.
Hunc bene de teſta ſe forſet diſcere librum,
Qui bene danſandi monſtrat habere modum:
Atque decet juvenes de puncto currere danſas.
Et marchare pedes ordine rite ſuo,
Et quod non ſautent danſam balando friantes:
Dedecus eſt magnum tripudiare male.
Sed volo raſonem tibi primo dicere noſtram
Quæ me incagnavit ſcribere tanta modo.
Sæpe banquetis danſando cum dominabus
Paſſo libens tempus dulciter ipſe meum.
Et video dominas pompoſas atque puellas
Como d'agaſſos garrula verba loqui.
Tartavelando mulieres multa loquuntur,
Tarrim tarrello bartavelare ſolent.
Nēpe trufant juvenes, ſeu moccant granditer illos
Qui bene non danſant, nec tricotare ſciunt.
Brocardos donant al ſotis atque marudis,
De durbecaſſis fœmina quæque ridet:
Et ſemper dicunt illi ſunt pecora campi,
Sunt grandes & adhuc non choreare ſciunt.
Tornent à l'eſcolam pro bene prendere danſas,
Vt trotare pedes ordine rite ſciant.
Et meſtrus trapas in gambis ponere curet,
Vt facit emblator quando docentur equi.
Quare non poſſum plus referare mon iram,
Quin doceam juvenes tripudiare bene.
Si natura negat facit indignatio verſum
Propter deſpectum vir facit omne malum.

Nam

Nam plures gallandi ſe ad danſare remiſclant.
Et baſſas danſas non choreare ſciunt.
Iſti ſalotoni qui danſant tempore noſtro
Sanſa tamborinis, omnia ſcire cudant.
Vltracudati trumpantur cum putatrvis,
Sæpe idiota bravat, & nihil ipſe ſapit.
Quare ſe infraſcant tales danſando per aulas:
Et troublant alios tripudiando male:
Nam currunt currunt ut ventus quando rebuffat,
Aut tibi ſe plantant currere quando decet,
Atque ſolent nimium tarde garare bonetum,
Vel nimium præſto ſurgere ſæpe volunt.
Ergo qui vultis vos callignare puellas,
Dulciter ac illis baſia longa dare.
Conſulo danſandi vobis apprendite praxim.
Inter danſandum gaudia mille fluunt.
In cauſis iſtis experto crede Roberto.
Exprovam feci mille quaranta vices.
Atque decet juvenes balandi ſcire triumphos,
Pluribus in cauſis nanque juvare ſolent.
Eſclatire precor faciatis corpore danſus.
Qui gente danſat gentilius extat homo.
Cum baſſis danſis tu te fortabis avantem,
Inter bragardos tu quoque dictus eris,
Qui bene nunc danſat gram fortunatus habetur,
Gaillardos juvenes una puella petit,
Decapayrono ſi danſes cum dumicellis,
Si bene non fingues gran calameus eris:
In commune bonum ſemel inſanivimus omnes,
Omnibus in terris danſa pleſanta manet.
In cælis etiam plures danſare videmus,
Angelus hic choreat organa quando tocant.
Reges, Reginæ, comites, dominique Barones,
Vtuntur danſis & choreare ſinant.
Vos etiam ſcitis quod Francia negligit omnes,
Qui non muguetant, nec choreare ſciunt.

Sæpe

Sæpe inter dominas vos arrobatis ipſi,
In banquetando trupidiando quoque,
Et bellæ dominæ vos de danſare prægabunt,
Sæpeque per forſam vos choreare volent.
Et ſi neſcitis tunc vos danſare politi
Vobis vergogna maxima ſemper erit,
Et poſſet vobis magnum contingere damnum,
Si non danſetis quando puella volet.
Obſequio quoniam dulcis retinetur amica,
Ira odium generat, pace tenetur amor.
Qui fringare facit dominas bellaſque gogetas
In baſſis danſis dulcia lucra feret.
Pluribus in payſis trobavi me choreando,
Sed danſare mihi gaudia plura dedit:
Nam dominas multum miſtas & mille puellas
Bayſavi recte tempore crede meo.
Fecit amicitias & plures pendere honores,
Cum gentis nymphis pluribus atque viris.
Aquiſta ſemper plures ſi poſſis amicos.
Vulgus amicitias utilitate probat.
Ergo vos juvenes nunc nunc apprendite danſas.
Tempora labuntur more fluentis aquæ.
Ad præſens ova, cras pullis ſunt meliora:
Follibus & pigris ocia longa nocent.
Quos decet in danſis mores ſervare docemus,
Virtuti ut ſtudeas literuliſque ſimul.
Danſæ plus poterunt quam leges mille juvare,
Argentum donant gaudia plura quoque.
Datque Galenus opes & ſanctio Iuſtiniana:
Bellas garſetas danſa venirà facit.
Ex aliis paleas ex iſtis collige grana,
Gallantinus homo riquis adeſſe ſolet,
Danſa dum vivis poſt mortem non choreabis,
Nam paradiſus habet timpana nulla ſacer.
Sed quia paſſati Doctores atque nouuelli,
Nunquam danſandi vos docuere modum.

Nunc

Nunc ego penſavi vobis deſcribere danſas,
Et monſtrare modum de choreando bene.
Ipſe tamen renui totas deſcribere danſas,
Id mihi perlongum namque fuiſſet opus.
Pluſquam Matuſalem nam quamvis vivere poſſem
Et plus quam phœnix, Neſtor & ille verus,
Et pluſquam lapides, ſol, vulpes, & mare, terra,
Acaltum cœlum, candida luna quoque:
Dicere noſtra tibi nunquam poſſet calamella,
Quot nunc ſunt danſæ poſteritaſque feret.
Nam natura novas ſemper vult edere danſas,
Et nova cuncta viris rite placere ſolent.
Nunc faciunt omnes ad la nova guiſa gonelas,
Sic ſemper danſas tu renovare vides.
Ergo nunc volui communes ſcribere danſas
Quæ tibi ſufficient cum choreare voles.
Diverſas quondam choreas fringare ſolebant,
Falloti patres cum gravitate bona:
Monſeur, ma mio, lo brot de la vigoo friando,
Et lo grant elas dulcis amica Dei.
Et tout noble cœur, fleur de beauté la riale,
Ils en ont menti mal marida da quoque.
Atque la fanfarro, i, los enfans gentamonia,
Helas madama tout ſadoubare bene,
La danſo de triconico ſacho al rebecile,
Toto avant reculo tirotiro reculo.
Et plures alias danſas ſoutare ſolebant,
Quos tibi non curo carlamuare modo.
Practica communis ſed nunc devenit in uſum,
Communes tantum quæ choreare jubet:
Scire ergo danſas qui mitundella laboras,
Accipe nunc normam quam tibi trado bonam.
Ipſe velis primo paſſus apprendere recte.
Et cum menſuris atque movere pedes.
Incipiendo danſam fit reverentia ſemper,
In facie dominam reſpiciendo tuam.

Lar-

Largando gambas ipſam fanchare memento:
Sed teneat juſtos fœmina rite pedes.
De gamba ſemper reverentia fitque ſiniſtra,
Ad libitum plures quamvis ineſſe velint.
Bragardi certant & adhuc ſub judice lis eſt,
De quali gamba ſit facienda ſalus.
Atque omnes danſas tibi gamba ſiniſtra comendat,
Byrretum moveat atque ſiniſtra manus
Et manibus nudis teneas danſando puellam,
Si teneas gantos tu bene ſalus eris,
Quando ſalutabis digitis tribus accipe byrrum,
Non oculis noceat quando levabis eum.
Arreſta modicum de lo tornare à la teſtam,
Non cito nec tarde teſta recobret eum.
Vlterius ſupereſt de quo te aviſare recordor;
Vnum paſſagium quod retinere velis:
Si teneas oculos binos nec bornius extes,
Per teſtam fica quod venit inde tuam.
Quando duas tecum garſas danſando menabis,
In baſſa danſa quod bene ſæpe venit.
Quid facies pauper reverenſas in faciendo?
Qualem reſpicies quando plegabis eas?
Conſulo te ſuper hoc qui rabbim crederis eſſe
Meſtrus aliborus omnia ſcire putans.
Hoc opus hic labor eſt juſtum cognoſcere punctum
Quem declaravit Bartolus ipſe male.
Tu bellam ſemper credo reſpicere velles,
Ipſa viris ſemper bella puella placet.
Dum caſus veniet tu te impachaberis ipſe,
Et male cum garſis ſæpe venutus eris.
Non facias igitur hoc ſi vis ſemper amari,
Ambas reſpicias ut tibi monſtro bene.
Dum facies humilem reverenſam gente fiande.
Vnam bayſando reſpice quæſo ſolum.
Aſpicias etiam poſthac ſurſumque levando:
Ambas reſpiciet ſic tua viſta bene,

Non erit inter eas tunc ſic diſcordia nulla,
Et ſic de garſis ſemper amicus eris.
Sic ego conſului de facto mille vegadas
Pro damiceleris & dominiſque bravis.
Iſte valet caſus tercentum mille ducatos,
Fac non demembres & memor eſto mei,
Sed quando incipies danſam ballare memento,
Quod teneat dominam tunc tua dextra manus.
Et cum te vortis vel curris regula fallit,
Sæpe tenet garſam namque ſiniſtra manus.
Et poſtquam ſapies numeros decorditer omnes
De quot danſera qualibet eſſe ſolet.
Tu bene poſt danſam de teſta ſcire labora
Vt lo Pater noſtrum, Credo, Deumque tuum.
Atque ſcias duplem recte ſimplumque repriſam,
De quot danſando paſſibus eſſe ſolent.
PAſſibus ergo duplum de tribus eſſe memento
Cum binis gambis, ſed remanebis eum.
Percute de pedibus marchando quatuor ictus,
Sed tres una facit altera gamba ſemel.
Sed labor ac opus eſt paſſus cognoſcere cunctos,
Nam paſſus ſunt ordine quinque ſuo.
Vna duos primos marchet tantummodo gamba.
Ac alium poſt hoc altera gamba dabit.
Tibia ſed faciet quartum gentiſſima paſſum,
Quæ primos paſſus fecerit ante duos.
Vna dabit finem, ſed dupli tibia tantum,
Incipit & poſt hæc altera gamba tibi,
Aut duplum praſto repriſam vel tibi ſimplum,
Atque pedes juſti tunc tibi ſemper erunt.
Æqualeſque pedes jubeo danſando tenere,
Cum repriſa venit congediumque ſimul.
SImplum ſed facias de uno tantummodo gamba,
Dando duos ictus muſica noſtra docet,
Iſtos ſed paſſus tam, grandes reddere noli.
Vt menſurando condere jura ſolent.

Quin-

Quinque pedes faciunt paſſum di jure memento
Legales paſſus ergo trepare cave.
Paſſus danſandi non ſit pede longior uno.
In baſſis danſis Bartolus iſta docet.
Et ſi majorem paſſum danſando labores,
Impoſtam vadis, ipſe cridabo tibi.

CVm repriſa venit ſed non marchabis avantem,
Ad traverſus eam nam tricotare decet.
Atque ipſam ſemper dextera parte labora
Fringando gambas atque movendo pedes,
Conjungendo tuas eſpaulas cum muliere,
Et garſam caveas ipſe butare nimis.
Si nimium polſes facies repetare puellam,
De modico grognat fœmina ſemper amans.
Et faciendo ipſam demarcha quatuor ictus,
Sed pede ſecrete tunc ſibi tange pedem.
Tibia tres ictus tunc polſet dextera ſemper,
Vnum ſed tantum gamba ſiniſtra dabit.
Ipſa duos primos marchabit dextera gamba,
Acalium poſt hoc altera rite dabit.
Quartum ſed faciat rurſus tua tibia paſſum,
Qua primos paſſus fecerit ante duos.
Atque illam facies ſi vis de corpore tantum,
Sed facile agnoces cum bene doctus eris.

COngedium gentem tantum de corpore fringa,
Branlando corpus non removendo pedes
Sed cum congedii finem fauchabis amice,
Totam perſonam dextera gamba regat.
In medio danſæ nunquam congeria bales,
Tu niſi repriſa ſit bene juncta ſibi:
Sed niſi congedio repriſam ſæpe videbis,
In baſſis danſis dum choreabis eas.
Sed ſic non ſervant bragardi tempore noſtro,
Omnes balantes nunc tricotare volunt,
Omnia pervertunt nunc floreando friantes,
Quilibet in danſis gloſat amice modo.

Dim:-

Diminuunt pedibus paſſus danſando periti,
Et bene menſurant ſemper habree ſolent.
Ruſtri payſani cum fringant corpore danſas,
Balando ſervant tempora nulla ſibi.
Avio de pays omnes danſare videmus.
Si pren que prengo dummodo danſa voguet,
Non eſt ulla ſymonia nec dolus eſt neque labes,
Quod ſapiunt faciunt omne tacendo nihil,
Nam currunt currunt non intendendo cadenſas,
Ad placitum faciunt omnia namque ſuum.
Simplos, repriſas omnes, congedia duplos:
Vnam menſuram ſemper habere putant.
De rominiſgrobis faciunt giſclando la gambam,
Inter eos etiam ruſtica verba volant.
De verdingoyho gay gay compayre lo ruſtre
Bas & rede tire deinde la gamba bene,
Et danſare volunt quando eſt in cœpta la danſa,
A tribus & duplis principiare putant
Mille ſimul choreant, omnes ſe fortque remiſclant,
Tout à bel boudre ruſticolando bene.
Atque covedadas polſatas & ſibi donant,
Fringando ſemblat una bataılla bona.
Principio danſæ gambam torſendo, bovetum
De teſta ſurgunt præſtiter atque modo.
Tam bene danſando reverenſam de pede lanſant,
Pallatam terræ quod pede crede movent:
Et branlant, fringant, ad la payſana redanſant,
Meſtrus & in danſis quilibet eſſe putat.
Et nunquam ceſſant ſeu pauſant currere danſam,
Tunc niſi cum laſſus tamborinator adeſt.
Ac dicunt garſæ cum ceſſat carlamuator,
Grandis merceſſus genta gorgeta mea.
Non ſervant punctos payſani tripudiando,
De duplis, ſimplis mentio parva manet.
Trompos de canna gent de village requirit,
Nil valet inter eos una flouta bona.

Barbara barbarien cherubim ut mammema ſervat
Al'auentura pertricotare ſolent.
Illis dum parlas baſſas decurrere danſas,
Meſpriſant illas glorificando ſuas.
Ruſticus ignarus doctrinam negligit omnem,
Et ſimilis ſimilem ſerquat habere ſibi.
Qui malus eſt alios ſic omnes æſtimat eſſe:
Paillardas omnes una ribalda putat.
Inter danſandum ſe quarrant undique forte,
Eſt quoque tunc multum gloria magna ſua.
Dedecus eſt magnum villanos eſſe ſuperbos,
Ruſticus & pauper fringotillare volunt.
De minimis renuit ſed prætor condere leges,
Illis danſandi nec dabo jura modo,
Nam quamvis ſcirent baſſas apprendere danſas,
Ruſtica progenies neſcit habere modum.
Sed nos tornemus noſtram complere biſognam,
Te bene las danſas nanque docere volo.
IPſe modis branlos debes danſare duobus.
Simplos & duplos uſus habere ſolet:
Sed branlos duplos paſſus tibi quinque laborent,
Tres fac avantum, ſed recullando duos,
Quatuor in menſura ictus marchabis eundo,
Atque retornando quatuor ipſe dabis.
PAſſibus & branlus ſimplus de quatuor adſit,
Fac avantum, ſed reculando ſemel:
Sed primos paſſus majores ſemper habebis
Quos facit avantum, ſic bene branlus erit,
Iſtud non ſervant branlando ſemper ad unguem
Docti danſantes: nam minuendo trapant,
Branlos decopatos etiam danſare memento,
Mignoniter corpus fac rigolare tuum.
Accorda gambas dum branlas atque rebranlas,
Si non te accordes grandia damna dabis.
Tu diſcordabis branlantes & tricotantes,
Omnes desbauchat deſtrainatus homo.

Sed

Sed non deſperes ſi præſto deprecor ipſe,
Neſcis paſſetos condere rite tuos:
Nam te diſcipulum primo decet eſſe benignum,
Quam ſis danſandi meſtrus in arte bonus.
Dulcia non meruit qui non guſtavit amara,
In granda pœna quæritur omne bonum.
Si ſis in medio de ſala ſive à la fine,
Et non completa ſit bena danſa tua:
Vel quod tunc aliqui de l'autra parte redanſent,
Et paſſare nequis tunc plus avante pedes.
Atraſſus plane de te reculare memento,
Danſam fac ſapiat tunc bene teſta tua.
Sed quod non ſautes garda tunc reculano,
De facili danſam perdere quiſque poteſt.
Iſti tibi veniet caſus danſando per orbem,
Mille vices: ergo ſis memor ipſe bene.
UT teneas artem totam ſecurus, eaſque,
Menti perpetuo quod venit inde nota.
Quatuor aſſumit ſibi tempora docta repriſa,
Quatuor & duplum, congediumque ſimul:
In ſimplo tantum duo tempora quippe dabuntur,
Quatuor ergo tenent tempora ſimpla duo.
In binis ſimplis expendas tempora tot, quot
Tu facis in duplo, muſica namque jubet.
Sed pro temporibus cantores conſule doctos,
Qui cantare ſolent ut re fa ſol la re mi.
Sed poſtquam ſapiet recte decorditer omnes,
Paſſagros, ſupra quos mea Muſa docet,
Tamborinarum poſt de trobare trabailla,
Qui danſæ praxim rite docere ſciat.
Indoctus nunquam te doctum reddere poſſet.
Vnquam quod neſcit nemo docere poteſt.
Diſce, ſed à doctis, indoctos ipſe doceto,
Augeri debet una ſcienſa bona.
Perdocet indoctus quæ dedoceantur oportet,
In danſis meſtrus ſit tibi quæſo bonus.

Prin-

Principiis, obſta, ſero medicina paratur,
Cum mala per longas convaluere moras.
A l'enformando prenduntur cornua panis,
Ergo te doceat meſtrus in arte bonus.
Ipſe ſciat plures danſas ſiblare nouellas,
Et bene turlururo carlamuare ſciat.
Fiſtula dulce canit, garſas dum decipit auceps,
Gentilos cantus audit amica libens.
Amphion danſis quem laudant ſæpe Poëtæ,
Sit tibi lo meſtrus diſcere quando voles.
Paſſagios finos in danſa mille floutat,
Turlururoluto dulciter ipſe tedet.
Quando carlamuſat de fifro ſive flouta,
Extat tam dulcis la melodia ſua:
Quod duros forſat præſtat danſare rocaſſos,
Cabras & Saumas is tricotare facit.
Sed de pagamento nil tibi dicere curo,
Compenſam cerquat omnis habere labor.
Cum labor in damno eſt, mortalis creſcit ageſtas,
Qui non gaſagnat pauper ubique jacet.
Deburſa argentum ſi vis apprendere danſas,
Nunc ſine denariis non docet ullus homo.
Scire volunt omnes, mercedem ſolvere nemo,
Perfecte paucos ſic choreare vides.
Fac tibi quod ſemper ſit Iudex charus amicus,
Iudicis auxilium ſæpe juvare poteſt.
Ad barboillandum fraſca ures undique clamant,
Cauſidicus juſtus omnia juſta petit.
De tamborinis etiam ſi groſſus amicus,
In danſis multum nanque juvare valent.
A la defortuna plus valet unus amicus,
Quam facit in burſa tota moneta tua.
Nam ſi fallires choream danſando ribalde,
Tunc poſſent fautas rapineare tuas.
Ipſam tunc danſam longando vel breviando,
Lex non ſervantur quando neceſſe venit.

Nemo

Nemo eſt tam ſapiens qui non aliquando pererret,
Soſpitat interdum nam generoſus equus.
Ipſe ego danſando menſuras quandoque perdo,
Deficior prudens artis ab arte mea.
Ad bene danſandum grandis latet anguis in herba
Trompati plures in choreando manent.
Crimen avaritiæ ſemper vitare memento,
Solve floutanti, ſic cito doctus eris.
Practicus in danſis etiam te multa docere
Poſſet ſi pœnam prendere vellet eam.
Sed plures penſant danſas balare volando,
Difficiles choreas, & nihil eſſe putant.
Sed ſunt inganati qui talia ſomnia penſant,
Multum terribilis danſia quæque manet.
Sed mihi nunc dixit quidam bragator in arte,
Danſariam totam ſe bene ſcire putans,
Quod quando incepit baſſas apprendere danſas
Omnes penſabat ſcire volando bene.
Sed cum penſavit paſſus marchare volanter.
Meſtrus ei travas dixit habere potes.
Certe qui faciles dicunt errare videntur,
Cum grandi pœna vix retinebis eas.
Et non in teſta credas de follibus intrant,
Nam ſapientis opus eſt choreare bene.
Difficiles danſas plus vos trobabitis ipſi,
Impeium quam lex parraphus atque Cato.
Atque monandi, Dinus, Scevola, lectaque, frater,
Et re conjunxi gallus ubique canens.
Calimachus lonchus centum capuæque maligna.
Quinque pedum, vinum, de quibus, atque tria.
Si dominus, mater, mulier bona, venditor ejus,
Et quod nerva, metum, dolia pacta quoque.
Exempto, Prætor, ſi quis, Pomponius, arbor,
Fundi teſtarix, & percibuſque tuis.
Et quam ſint leges de toto corpore juris,
Obſcurior danſa qualibet eſſe ſolet.

Ergo laborabis danſarum ſcire candenſas,
Non aliter poteris tripudiare bene.
Si cito non poſſis baſſas apprendere danſas,
Corroſſare cave gente friande precor.
Sed teneas oro pulchram danſando gravelam,
Atque bonum danſis omnibus adde modum.
Eſt modus in rebus, ſunt certi denique fines,
Quos ſi non ſerves tu male ſemper ages.
Sermo datur cunctis, ballandi gratia paucis,
Ergo danſando gratia ſemper erit.
Abſque ſale ut nunquam nunquã valet ulla viada
Gratia ſi deſit, ſic neque danſa valet.
Ordine ſunt plures paſſus, marchare ſcientes,
Sed ſibi danſando gratia nulla manet,
Et per deſpectum ſemper danſare videntur,
Atque Deum ſemblat quod renegare velint.
Vix ars ulla poteſt pravos corrumpere mores,
Quod natura dedit tollere nemo poteſt.
Illis ſed tradam normam qua ſcire valebunt,
Danſando pulchrum ſemper habere modum.
Quærant banquetos , & tunc choreare regardent,
Illos, qui recte tripudiare ſciunt.
Et bene danſantes in teſta quæſo reponant,
Atque bonos geſtus tunc retinere velint,
Poſt faciant ſimile, ſic ars apprehenditur arte,
Et poſt danſando gratia ſemper erit.
Fœlix quem faciunt aliena pericula cautum,
Pendutus vobis hoc bene monſtrat homo,
Payſani dicunt à beſtis quando laborant,
A majore bove diſcat arare minor.
Vſen & domibus quæ de danſare triumphat,
Et banquetando tempora plura terunt.
Vt ſunt Avenione domus quas ſcire laborent.
Quæ bragam bragam continuare ſolent, .
Vel ſemper ſemper cum Solerienſibus uſent.
Qui balando ſolent ſemper habere ungam.

Sunt

Sunt ibi bragardi juvenes de corpore plures,
Gentes garſones patria noſtra tenet.
Et totus populus danſas demarchet ad unguem,
De puncto danſant tota brigata bene,
Gambadas ſauchat, campanas, atque reverſos
Gentas nobleſſas corpore crede facit:
Ad bene danſandum joyas ſeu præmia donat.
Qui melius danſat ille reportat eas.
Atque ſenes homines recte danſare videres,
Las gentes viellæ repapiare ſolent.
Eſt paradiſus deliciarum patria noſtra,
Gorgiaſus payſus Solerienſis adeſt.
Mille frandiſus juvenes ex corpore fringant,
Aſſaliunt omnes qui choreare volunt,
Patria Solerienſis eſt fringandiſſima villa,
Dulcis amor patriæ, dulce videre ſuos.
Inſuper exhortor vos omnes diſcere danſas,
In quibus aſſidue baſia longa damus.
Diſcite jamolam, brandos, ayaſque coquetas,
Ac omnes alias oſcula ſi qua ferunt,
Qui choreas tales ſcit, fœlix dicitur eſſe,
Namque puellarum labia pulchra bibit.
Quid melius juveni dum pulchras baſiat illas?
Nil melius vobis, nec mihi prætor opus.
Dum tu baiſabis, garſas, murrum tibi torca,
Et prolixa dabis baſia, preſſa quoque.
Surgeque byretum de teſta, tunc ſine fauta
Sit reverenſa tua, tunc bene facta quoque.
Vlterius moneo te artis ſecreta docendo,
Vnum paſſagium quod mihi ſæpe venit:
Si danſando tuam forſan parlabis amicam,
De numeris danſæ ſis memor ipſe bene.
Pectora noſtra duas tunc admittenda cures.
Quod ſi non facias, ampachiator eris.
Atque velis recte danſæ auſcultare cadenſas,
Auriculis teneas timpana rite tuis.

Vidi quam plures ſeſe gravitate moventes.
Qui non intendunt quando cadenſa venit.
Nec reddunt aliquem toto de corpore geſtum
Cum repriſa tocat, congediumque ſimul.
Dum paſſat tempus plantatos ſtare videres,
Semblant durbecos ſe removando nihil.
Inſtrumenta ſimul ſed pluria quando tocabunt:
Attende ad flutam, namque magiſtra manet.
Fiſtula ſi fautet danſam ſeu non bene ſiblet,
Quomodo cognoſces pande falote mihi
Tamborinarium quamvis tu rite regardes,
Non poterunt oculi crede videre ſonum.
Aureillas ergo danſando conſule ſemper,
Auditus dicet ſi male tonnus eat.
In gambis etiam poteris cognoſcere fautas,
Si ſonus eſt falſus gamba trotare nequit.
Viſagium teneas danſando ſemper alegrum.
Et cheriam frater confice quaſo bonam.
Balando quidam certe plorare videntur,
Merdaſſes duras atque cacare velint.
Permittas ſocios etiam danſare ribalde,
Si ſemper danſes ipſe fachoſus eris.
De ſlorum veterum ſemper proverbia cantant,
Omne quod eſt nimium tædia ferre ſolet.
Et ſemper noli cum una danſare puella,
Sed cum diverſis danſatiſare velis.
Tantum unam faciunt quidam danſare puellam,
Se ſibi vergogna maxima crede manet.
Nam dicunt homines tunc omnes atque puellæ,
Incarnatus adeſt nunc amor ille nimis,
Ipſe tamen danſa cum tempus poſtulat aut res,
Sed vergognoſus non eris ipſe nimis.
Nam dicunt leges noſtri de corpore juris,
Quod nunquam timidus cautus amor erit.
Et gayter danſes non tiraſſando ſabatas,
Fringando corpus quando cadenſa ſonat.

Nam

Nam penſant quidam tunc ſe caucare tacemos,
In tantum gambas tunc apilare ſolent.
Plures tordiones etiam danſare memento.
Sed bene minute fac trapiare pedes.
Ad tordiones non extat regula certa,
Hyſteron & proteron, rite movendo pedes,
Illos tu prendes tantum danſare per uſum,
Vſus & ars docuit quæ ſapit omnis homo.
Si non intendis danſarum rite cadenſas,
Vnquam non poteris tordionare bene.
Cum branlos facies ſeu tardionabis amator,
Da ſibi lo bindo bindo ribalde bonum.
Patata pototum, ſed ſit correnſia gaya,
Et de brim & de broc intravagando pedes.
Eſt mihi difficilis multum paſſagius iſte,
Iſtam correndam nemo docere poteſt.
Itendo melius quam vobis dicere poſſim.
Vſus vos tantum ſcire docebit eam.
Et ſemper ſemper ſis eſtringatus ad unguem,
Et bene ſtacata ſit la brayeta tua.
Tombare in terram braihas quandoque videmus.
In baſſis danſis ergo ligabis eas.
Atque velis etiam bellas portare ſabathas,
Fac bene ſtirata ſit quoque chauſſa tua.
Oro taconatas caveas portare ſabatas.
Nam nihil in danſis turpius eſſe poteſt.
Chauſſas decopatas etiam portare memento,
Atque ſabatoni ſint tibi quæſo bravi.
Non portes bottas in gambis tu choreando,
Nam bene non danſat eſperonatus homo.
Cum vades ad danſas fac amollare ſabatas,
Vt trinchent ſalas trincotillando bene.
Sed ſi bocquetum de compagnonibus Abbas
Det tibi, gentiliter fac decus ipſe tuum.
Convitæ garſas, dominas, gentaſque puellas.
Oro in bocqueto ſemper amice tuo.

In choreis fuerint bellæ ſed quando puellæ,
Indiſtincte omnes intretenere velis.
Sed bene feſtiges illam quam diligis ipſe,
Derrerium branlum ſemper & illa manet.
Et facias omnes fillas danſare memento,
Fac ſaltem danſet filia quæque ſemel.
Nam vidi garſas de danſis quæ veniebant,
Sed quaſi cor totum deficiebat eis,
Quod de danſando nemo invitaverat ipſas.
Ac intretenuit nullas amator eas.
Sed bene fognabant tornando multa renantes,
Verſus amoroſos qui choreare ſolent.
Quod non danſarunt unam tantummodo danſam,
In balo ſecum quando triumphus erat.
Sed compagnones bellas tantummodo rappant.
Noſcitur in danſis pulchra puella cito.
Ergo cum facies bocquetum pulcher amator,
Conſulo fac danſet filia quæque ſemel.
Et compagnones de convitare memento,
Qui tecum dominas aſſociare velint.
Sed faciant quæſo plaſſam danſantibus amplam,
Arreculent omnes dulciter atque viros.
Nam ſæpe in danſis eſt hic vergognia magna,
Vnus cum domina vix choreare poteſt.
Ordo ponatur tamen aſſetando puellas,
Dando ſcabellas ſcamna polita quoque.
Atque duo tantum debent danſare pareilli,
In baſſa danſa quando flouta tocat.
Hi ſemblant porcos qui ſe cumulantur in unum
Cum dormire volunt aut lupus ambit eos.
Coſtume rumpunt leges ac omnia jura,
Vſum tu ſemper de regione tene.
Sed cum deſardam danſarum fine lieurant,
Tunc omnes poſſunt tripudiare ſimul.
Tempore nocturno ſed cum danſabis amice,
Antorcha plures lumina clara ferant.

Nam

Nam dicunt leges quod ponat lumina magna,
Non bene danſatur lumine danſa carens,
Lumina ſi non ſint poteris bayſare puellas,
A la ſorneria nemo videre poteſt.
Sed dare poſt potum fac cunctis ſis memor oro,
Et tunc lex vinum braguet amice bene.
Nam cavit Ovidius tunc pauper cornua ſumit,
Cum banquetando dulcia vina vogant.
Fœcundi calices quem non fecere diſertum?
Embrigare ſolent dulcia vina bene.
Ipſe tuum feſtum fac quod ſit ſemper honeſtum,
Nil melius homini quam ſua fama bona.
Dicere paſſagium ſed vult fantaſia noſtra,
Quod multos trompat accidit atque mihi.
Si tibi ſit ſocius choreas danſando peritus,
Qui plures danſas tripudiare ſciat,
Principio danſæ confeſtim reſpice recte,
An danſam jubeat ille tocare ſibi.
Nam ſunt quidam quidam omni de corpore miſti.
Vltra communes qui choreare ſciunt.
Et quando ſocius vult arrapare puellam:
Tunc talem danſam hiſtrio tange ferunt.
Sed non communem commendat tangere danſam
Sed longas alias carlamuare jubent.
Vt le grant helas, la grant douleur, mamiona,
Pampalona bona, noble cœurque bravum.
Atque la ſeignoro, ma pleſando, dulcis amica.
Vt ſocium trompent iſta tocare jubent.
Quare aviſatus ſis ſemper dum choreabis,
Quam danſam ſocius carlamuare facit.
Barbotant homines & pluria carmina parlant,
Ex improviſo fallitur omnis homo.
Aſt etiam firme teneas in mente repoſtum:
Quod tibi ſecretum nunc mea teſta canet.
Nam niſi communes non debet tangere danſas.
Ipſe floutator quando brigata ſalit.

Hoc niſi de juſſu danſantis tangeret illas,
Tunc alias omnes namque tocare poteſt.
Sed balando precor garda ſautare cadenſas,
Et finem danſæ quando flouta dabit.
Nam ſicut amiſſum non eſt reparabile verbum,
Si ſautes danſam vix reparabis eam.
Vadis in ſyllam cupiens vitare carybdim
Danſariam ſautes ſi ſemel ipſe tuam.
Eſt via peccandi facilis decenſus averni.
Sed revocare gradum maxima pœna manet.
Nam ſi faillires choream danſando ribalde,
Invergognatus omnibus ipſe fores.
Vir ſemel in mundo poſtquam perdivit honorem,
Illum vix nunquam poſt recobrare poteſt.
Quem ſemel horrendis maculis infamia nigrat,
Ad bene tergendum multa laborat aqua.
In mundo non eſt ulla reparabilis arte,
Læſa pudicitia : deperit illa ſemel.
Sed non reſpicias ſtellas danſando friande,
Aſtrologi faciunt ſydera quando notant.
Contra muraillam vel terram reſpice quæſo,
Nec tortis oculis cernere quemque velis.
Non ad menſuram ſocii danſabis amice,
Quod plures faciunt reſpiciendo pedes.
Quidam ſunt ſemper qui ſe danſando revirant,
Vt videant ſocium ſi bene danſa cadat.
Semblant latrones qui ſe plerumque revirant,
Quando borellus rite foëtat eos.
Me ſemblant Ianum partem qui ſpectat utranque.
Eſt pro ridendo reſpiciendo modum.
Si perventuram danſam faillis tamen ipſam,
Paſſibus alterius tunc reparabis eam.
Et ſi non poſſis danſam reparare faillitam,
Demarcha ſemper dinumerando nihil.
Et nunquam pauſes, nec ſit reverentia facta,
Tunc niſi cum meſtrus tamborinare ſinit.
Per

Per medium danſæ non eſtonaberis unquam,
A la ventura tunc tricotare velis.
Et quamvis multum tu ſis tribolatus amore,
In danſis unquam non ebahitus eris.
Artiſqua vinum cum fuſtibus atque barillis,
Proſpera fortuna ſæpe juvare ſolet.
Perplures errant danſando propter amorem,
Dulcis amor multos inreſolire facit.
Et bene perfecte fingas te currere danſas,
Terribiles mignas atque tenere velis.
Non timeas fumum tunc de culcetibus oro,
Nec de raviolis; rogius eſto nihil.
Heu quam difficile eſt crimen non promere vultum
Viſagium triſte qui male fecit habet.
Coragium ſemper boniacum prendere forſa,
Qui ſe coragiant adjuvat ipſe Deus.
Cauquillone precor danſando te bene porta,
Fac dicant gentes iſte valentus adeſt.
Et rutare cave quando danſabis amice:
Nam ſi tunc rotes, tu bene porcus eris.
Tu quoque per danſas nunquam ſautando petabis.
Stringe os & culum coge tenere petum.
Non nimium branles perſonam tripudiando,
Atque precor branlet quo tua teſta parum,
De teſta mignas nam quidam mille laborant,
Torſendo boccam, quod male vadit eis.
Non contra facias te ſic danſando friante,
Sed teneas trognam tripudiando bonam.
In danſis etiam tu te carrabis honeſte.
Si nimium bragues invidiatus eris.
Si teneas medium ſemper tutiſſimus ibis.
Per nimium bragum jure mocatur homo.
Mignotarias faciunt quidam de corpore gayo,
Inter danſandum quæ mihi ſæpe placent.
Non grates teſtam manibus ſerquando pevolhos.
Nec nigras nieras tunc graſinare velis.

 Nec

Nec nimis in terram pendentia brachia portes,
Sit braſſus rigidus tripudiando parum.
Deſpoderati quidam danſando videntur,
Et braſſos ruptos ſemper habere ſuos.
Ergo tuum corpus rectum danſando tenebis,
Hoc niſi fringando danſa plegare petat.
Æqualem ducas tecum balando puellam
In danſis nunquam retromenabis eam.
Namque ſolent quidam retro dimittere garſam,
Si lupus hic eſſet crede levaret eam.
Et modicum longe teneas de te mulierem,
Si nimis & carrat tunc retinebis eam.
Sed tibi perſonam nunquam danſando remires,
Pavones faciunt, quando placere volunt.
Plures maraudos vides de tempore noſtro,
Qui ſe carrando glorificare volunt.
Vbertam boccam nunquam danſando tenebis,
Nunc propter muſcas nanque volare ſolent.
De facili boccam poſſent intrare badatam,
Et te ſtrangularent, ergo Falote cave.
Non ſis morveloſus, nec bavet gorgia garda,
Foyroſos juvenes fœmina nulla cupit.
Et non eſcraches morvellos ante puellas,
Nam racare facit vertere corda quoque.
Seu ſpuis, aut mugis nares mutaſve memento,
Poſt tua concuſſum vertere terga caput,
Et naſum digitis de non moccare recorda.
Blancus mocadorus fac bene moquet eum.
Alea non manges nec porros, tu neque capas?
Nam faciunt boccam poſt redolere male,
Sed quandoque bonas garſæ donabis œillatas
Inter danſandum tempora quando volent.
Nam ſine reprenſa garſam reſpicere poſſum
Communi in danſa quatuor ipſe vices.
In commenſamento dum reverentia baiſſat,
Et repriſa venit congediumque ſimul,

Eſquiſ-

Eſquiſſare manum garſæ quandoque volebis,
Quamvis corroſſet continuare velis,
Secrete facias dum gratiſabis amicam,
Quæ nimis apparent retia vitat avis.
Omnibus in rebus fac ſemper vincat honeſtum,
Si ſis paillardus tu maledictus eris.
Bella tibi ſi ſit, noli deſiſtere cœptis,
Fœmina ſæpe negat id quod habere cupit.
Audaces fortuna juvat timidoſque repellit:
Et timidus nimium ſotus amator erit.
Et in banquetis ſemper corteſius eſto,
Nam blandis verbis queritur acer amor.
Non formoſus erat, ſed erat facundus Vlyſſes,
Qui bene deviſat ſemper amatus erit.
Excitat & nutrit facundia dulcis amorem.
Et mulcens animos mitigat ipſa feros.
Hoc tamen in teſta firme danſando tenebis,
Parlando garſis affirolatus eris.
Affilatum becum ſemper habent mulieres,
Subtilis eſcotus vix ſuperaret eas.
Si non ſis finus cum garſis atque re finus,
Grandus ſotaſſus tu reputatus eris,
Inter garſetas facito ſis cautus abunde,
Subtilitas hodie vincere cuncta facit.
Non ſis lordandus, du gaſſus, nonque tarandus,
Nunquam per danſas ipſe Toinus eris.
Sunt plures homines qui ſunt quaſi mortis imago,
Et ſibi parlando gratia nulla manet.
Tales ſautaumas non diligit ulla puella,
Et quaſi brutaſſa beſtia ſotus homo.
Miſtius & bravus cum garſis eſto friandes,
Pala correcte quando loqueris eis
Sermo hominum mores & celat & indicat idem
A parlare ſuum noſcitur omnis homo.
Sic bene ſtatatius parlamentando puellis,
Dulces parolas fœmina ſemper amat.

Verba ligant homines, taurorum cornua funes:
Et blandis verbis fœmina ſota cadit.
Sed tibi paſſagium volui nunc prendere pulchrum
Quod bene perpetuo tu retinere velis.
Ipſius amoroſam facias danſare frequenter,
Multum bragare fœmina quæque cupit:
Nam ſi non facias quod multum danſet amica,
Contra te iratam crede videbis eam.
Sed poſtquam ſecum danſam balaveris in ſe,
Per ſubſtitum poſt choreare velis.
Aubadas etiam tu fac de nocte à la garſam,
Cum tamborinis carlamuando bene.
Bellas canſones ſemper canteſque novellas,
Gayas aubadas audit amica libens.
Fœmina cum dormit in lecto nudaque ſola,
Se ſtrillat corpus, ſæpe petando bene:
Et quando aubadas audit, deſirat amantem,
Vellet amoroſum gattigolare ſuum.
Sagius in danſis ſemper ſis atque valentus,
In choreis nunquam ſolus amatus erit.
Folleg iando putant nam plures rite placere,
Diſplicet imprudens quando placere putat.
In danſis etiam nunquam ſis oro ſuperbus,
Gloripetas unquam nullus amare poteſt.
Gloria Luciferum caſſavit de paradiſo,
Tales fantaumas non amat ipſe Deus.
Vltracudatus non ſis te deprecor unquam.
Eſt male vulgurus ipſe fierus homo.
Non te dormiſcas in danſis gente brigante,
Dormire in danſis eſt renegare Deum.
Ayſate danſa ſenſa pulſare la gentem,
Impingunt aliqui currere quando venit.
Quoſdam baboinos in danſis ſæpe videbis,
Qui contra omnes barboliare volunt:
Sed martingalam facias bruſire valenter,
Si cupias dominæ rite placere tuæ.

Allas troſſabis gambadas ipſe volando,
Saltos, & gavelos, plura reverſa quoque.
Terrabim terrabaſt giſclando te remanebis,
Te tragiteyrum quilibet eſſe putet.
Tuque repompilla, ſac bondes atque rebondes.
Fac ſembles paumam quando frapamus cam.
Martigalando ſauta curo mille reverſis,
Sed cum tombabis præſto levare velis,
Atque retornabis danſam complere valenter,
Patrim patriolo teque dolendo nihil.
Sed per menſuram ſaltando te remanebis,
Nanque ruunt plures quando volare putant,
Et ſi non ſurgas tu plùs tombare nequibis,
Qui jacet in terra non habet unde cadat.
De caremen trando moriſcas effice bellas.
Maumarias etiam farſigiando quoque.
Et ſi tunc aliquid non vis cognoſcitus eſſe,
Grans ſauviſagios porte repone tibi.
Tempore tunc illo eſt de danſando fiera,
De Caremen trando banquetat omnis homo.
Se deſordenant las gentes multa bevendo,
Et la lex Gallus eſt repetita bene.
Et facias oro recte dindare ſonetas,
Caſcavelando fac tricotare pedes.
Al'antigaillate interdum rite recarra,
Ad grandos paſſus intravagando pedes;
De ponchis pedibus tute marchabis avantum,
Fringando gaſcas de manibuſque tuis.
Burlim burlaino ſemper donando lo bindo,
Tantarireino la turo luro luro.
Plures bragardiſas te bene ſcire beſongnat,
Si dominas inter quaeris habere vogam.
De danſando tamen Provincia noſtra triumphat,
Palmam danſandi ſemper habere ſolet.
Sed nova nunc venit gentiſſima danſa gaillarda,
Corpora quæ valde noſtra ſuſare facit.

Affanare facit nimium nos illa ribalda,
Rumpere me gambas nam facit ipſa meas.
Rideo ſed tantum quod neſcio dicere quantum,
Cum video gentes ſic remenare pedes.
Nam ſembant gallos qui ſe barendo pelicant,
Cattos & moninas cum graſinare volunt.
Tombare in terram ſæpe danſando videntur,
Cum faciunt corpus ſic violare ſuum.
Quando voles ergo danſam balare gaillardam,
Non te merfundas gente falote precor.
Non facit infantes tua plus gentiſſima mater,
Ergo tuum corpus intretenere velis.
Nunc arribavit quædam gorreria danſa.
Quam tu laudabis quando videbis eam,
Lantigailla gaya gens ſagia nominat illam,
Petoto petototom farlata lariteno.
Solus homo danſat de una tantummodo parte,
De l'autra choreat fœmina ſola quoque.
Tercentum faciunt inter ſe ſigna frianda,
Secundum gratant, lo focus ardet eum.
Quæ vir ſigna facit, tunc eadem fœmina fringat,
Ternecueillabis reſpiciendo modum.
Vna mihi ſemblat quot ſit groſſiſſima forſa,
Cum video garſas tam bona ſigna dare.
Inter bragantes tunc ſemper gorgia ridet,
Et cacat in brayis ſæpe friandus homo.
Fortaſe deſtaulat populus de corpore gayo,
Eſcalfatus homo ſe retinere nequit.
Centum foliſias allegras ipſe videbis,
Te eſcompiſſabis dum tricotabis eas.
In danſis etiam non te incagnaberis unquam,
Si te corroſſes deſtramabis eas.
Chriſtus amat pacem: dæmones murmura querunt
Vllos debatos non amat ipſe Deus.
Cauſas ramaticas in danſis tu neque conta,
De cauſis allegris diviſare velis.

Deni-

Denique nunc mane quod dum danſabis amator,
Danſes cum bellis veſtibus uſque tuis.
Nam bellas veſtes ſemper danſare requirit,
Vir male abillatus ſæpe trufatus erit.
Fac vadas ſemper multum mignoniter oro,
Penchinata precor ſit bene teſta tua.
Te teſtonando nunc ut maneria currit,
Bragando recte ſemper amatus eris.
Cum ferro chaudo fac replegare capillos,
Ne cremet auriculas attamen ipſe cave.
Mille vices lo jour penchinare capillos,
Genti gorrerius ſic choreator eris.
Sed tibi defaciet teſtonum ventus amice,
Dum ſufflat ventus ſi petis ipſe foras,
Ergo domi ſemper reclauſſus tunc eris ipſe,
Vel teſtam gerdet genta coiffa tuam:
Aut manibus teneas perrucam rite reclauſam,
Ambas ad teſtam pone friande manus.
Non tundas teſtam ſi vis belliſſimus eſſe,
Nam vir tundutus laidus eſſe ſolet.
Bragardum ſupra la teſtam pone bonetum,
Ad la rgam gorram poſt gicotabis eum.
Bellus byrretus homines hondrantque ſabatæ,
Deſondrant multum cum modicumque valent.
Vir bene abillatus ſemblat belliſſimus eſſe,
Quamvis ſit multum laidus atque brutus.
Quando vident juvenes bragardos namque puellæ,
Tales confeſtim calliniare volunt.
Sed bene continua quamvis perceperis artem,
Artifices uſus reddit in arte bonos.
Plus valet hic praxis quam tota ſcientia crede,
Ergo tibi danſæ practica dulcis erit
Danſando ferias de non ſervare memento,
Quas plaidoyondo curia noſtra tenet.
Et ſi meſpriſes mea nunc tu juſſa falotus,
In danſis valde crede truffanus eris.

Non

Non me ſcriptorem, ſed te ne glexeris ipſe,
Bram, bram, cantabo, ſtercus in ore tuo.
Primo reſpicias tu negligis omnes,
Imbriagatus homo beſtia groſſa manet.
O galauarde meas ſi penſas carpere danſas,
De longo & largo pergicotatus eris,
Iam mihi per teſtam grandis fumeia montat,
De modico teſtam muſca levare facit.
Si male toſtenſum vis eſquivare ribalde,
Ipſe pace facies ſic bene treſque bene.
Sancta Euangelia cantat ut rite lo verum,
Et bene de Chriſto Biblia noſtra fidem.
Veram danſandi ſic artem carmine dixi,
Fac ſerves igitur tu mea juſſa bene.
Rara avis in terris nigroque ſimillima Cygno:
Sic pauci choreas rite docere ſciunt.
Apparent rari nantes in gurgite vaſto,
Nullus perfectus eſt niſi rite Deus.
Ergo communes qui danſas ſcire laboras,
Diſce meos verſus, ſic bene doctus eris.

Sequitur danſa communis verſibus compoſita.

AVſſando byretum ſit reverentia primo,
Rurſus congedium non removendo pedes:
Simpla duo marcha poſt hoc cum duplice ſolo,
Et poſt repriſam confice rite tuam.
Et ſequitur duplum poſt & repriſa frianda,
Branlando corpus congediumque dabis.
Inde duos ſimplos marchabis, tres quoque duplos,
Boſtigando pedes inde repriſa datur.
Vlterius duplum canca mignogniter unum,
Et poſt repriſam congediumque ſimul.
Poſt binos ; ſimplos fringa, cum duplice ſolo,
Indeque repriſam gamba menare ſciat.

Fac poſt congedium de teſta auſſando bonetum,
Perſonam & gambam rite plegando tuam.
Dulciter in facie dominam, ſed reſpice ſemper,
Ad finem danſæ cum reverenda datur.
Sic habet hic finem communis danſa faloti,
Viginti numeros ſemper habere ſolent.
Facta communi pauſa paulisper amator,
Inſequitur poſt hoc moytia namque brevis.
Principium danſæ balatæ nanque reſiblat,
Tamborinatius, meſtrus in arte bonus.
Mittia confeſtim poſt carramuatur ab illo,
Quam bene nunc bales ut calumela docet.

Congedium primo faucha cum duplice tantum,
Et poſt repriſam congediumque ſimul.
Simpla duo rurſus ſed cum tribus effice duplis.
Repriſam caſca poſtque movendo pedes.
Inſuper & duplum polſa bragarditer unum,
Gringotando pedes, inde repriſa venit.
Congedium rurſus bales auſſando bonetum,
Atque ſimul gambam rite plegando tuam.
Reſpice ſed garſam cum ſit reverentia genta,
Atque oculi monſtrent dulcia ſigna ſibi.
Pluribus ipſa modis aliis danſuntur in orbe,
Sed tibi ſufficiat hæc choreando modo.
Bartolus & Baldus, Paulus, Felinus, Iaſon.
Panormitanus, Decius atque Cynus,
Et dominus Petrus Alberti granque Rolandus,
Teulerius, Merulus, Riſſius atque bonus.
De Ripa, Alciatus, legum magnique magiſtri,
Quos de danſando vincere nemo poteſt.
Bragardus dominus doctor Montagna Valentus,
Mingronus ſocius Iapmetus atque meus.
Et mon coſignus Chriſtophorus quoque Porcus,
Qui bene gormandat cum vitualla venit.

De Aligno dominus ſapiens & doctus ad unguem.
Frater devotus atque ſacriſta ſuus.
Atque Tholoſani doctores undique miſti,
Merveillas faciunt plura legendo bene.
Pellatus facilis, Dacis, Fracina pleſentus,
Guipo, Soleris, Ayma valentus homo.
Bragardus doctor Boyſſonus noſter amicus,
Quem parlamentum jam retitare poteſt.
Quando legunt danſas & monſtrant omnia nobis,
Iſtam continue tripudiare ſolent.
Danſando communis opinio ſit tibi ſemper,
Si danſes aliter tu reprobatus eris.
Iudicium populi nunquam contempſeris unus:
Contra communem conſiliare cave,
Omnes bragardi diſant communiter iſtam,
Hoc tamen ad placitum nunc tibi trado tuum,
Hic tibi pavanas nolo deſcribere danſas,
Rarenter danſat iſte payſus eas.
Dum fueris Romæ Romano vivito more.
Cum fueris alibi, vivito, fac ut ibi.
Danſa finita, ſed cum pauſabis amicam,
Semper agas grates dulcia verba loquens.
Illam poſt pauſa per ſedem ſive repone,
In qua ſedebat quando ragaſti eam,

Gaya epiſtola ad ſalotiſſimam garſam I. Roſeam.

O Mea pleſanſa, ô mea mignoniſſima dama,
Dilige perſonam granditer oro meam,
Ipſe amo te tantum quod neſcio dicere quantum,
Nullos de mundo te plus amare poteſt.
Vt cremat ille focus terribilis omnia greſcus,
Groſſus amor corpus ſic brulat omne meum,
Vror ut indomitus ignem exercentibus curis
Fertilis accenſis meſſibus ardet ager.

Tu es mihi tam bella & bona bragardiſſima garſa
Quod vellem in camera te rigolare mea.
De te duntaxat penſa mea teſta repenſat,
In te continue mens mea tota manet.
Continuo falſo mecum te ſomnia jungunt,
Omnibus & mecum noctibus eſſe ſoles.
Tu damayſeleta facis me perdere vitam,
Et ſenſum totum corpus amando tuum.
Ergo tunc ſupereſt ut me miſeratus amantem,
Abraſſare velis corpus amica meum.
Enrabiare facis tu me languere furentem,
Cauſa mea vita cauſaque mortis eris.
Solamen noſtrum tu gloria noſtra perennis,
Omnia nunc noſtra jura ſalutis habes.
Tu facis in cauſa me deſperare profecto,
Si me refuſes heu cito mortus ero.
Si tibi vis modicum pro me donare fatïgam,
Decidit in caſſes præda petita meos.
Non patire facit damnatos tam lo diablus,
Nec purgatorium dat mala tanta malis,
Quod facit ad noſtrum corpus nunc ignis amoris,
Heu morior, morior la mea belle modo,
De me multeriam populus poſt te reputabit
Si pro te moriar, triſtia ſemper eris.
Quare te precor ô mea falotiſſima garſa,
De tanta pœna me relevare velis.
Ipſa tuas aures tunc arrigo quæſo libenter,
Exaudi vocem dulcis amica meam.
Non facias tantum me playdegiare la peſſam,
Sæpe domos tombat plaidegiare nimis.
Semper ero felix, joyoſus, friſcus, alegrus,
Si poſſim gambas gratigolare tuas.
Si bona ventura vel me fortuna juvaret,
Per murrum & gautas oſcula mille darem.
Impegolata meo cordi tu es chara gogeta,
Spes mea blanditiæ delitiæque meæ.

Ipſe licet videam bragardas mille puellas,
Per Chriſtum dominum tu mihi ſola places.
Tu mihi de mundo nunc plus formoſa videris,
A la regard de te nulla puella valet.
Inter amoroſos ſunt belli ſemper amores,
Eſt nunquam layda fœmina quando placet.
Non alias curo barutelare puellas,
Tantum perſonam curo tenere tuam.
Tu jolieta manes multum mea joyhia tota,
Spes tua me tantum vivere crede facit.
Si te garſa Paris nudam vidiſſet in Ida,
Cedite dixiſſet. Iuno, Minerva, Venus.
Bella tibi facies, gracilis tibi naſus & oſque,
Blancas tetinas tu quoque garſa tenes.
Sunt oculi clari, ſunt & perdulcia labra,
Baſia dulcera tu quoque ſemper habes.
Et nitidi pendent clara cervice capilli,
Ac ſunt membra tibi candidiora nive.
Rusticitate cares, ſunt & ſine crimine mores,
Et ſemper cunctis la tua facta placent.
Omnes nunc homines tua gratia bleſſat amore,
Agradere ſoles omnibus ipſa viris.
Tu bene caquetas, diviſas, ſeu bene parlas,
Vellem in compagna ſemper adeſſe tua.
Quando ego te video corpus ſe forte reueillar,
Inartilare tu mea membra facis.
O mea perla bona, mea dulcis amaſia bella,
Affer opem miſero tu mihi ſola potes.
O virgo miſerere mei, miſereris amantem,
Effice me meritis tempus in omne tuum.
Vivere cum poterit ſine te mordutus Arena,
Ad fontem Xanti verſa recurret aqua.
Illa dies qua te video ſum totus allegrus,
Triſtitias omnes tu refugare facis,
Le jour que ne te vois je ſuis mal à mon aiſe,
Et mihi tunc anno longior illa dies.

Tem-

Tẽpora ſi numeres bene quæ numeramus amãtes,
Non venit ante ſuam noſtra querela diem.
Follus ego maneo de te gentiſſima garſa,
Si non me abraſſes cogar amore mori.
Tu me inviſcaſti nimium nimium per amorem,
Tropius eſt noſter impegolatus amor.
Me debauchat amor & ſenſum perdere cogit,
Vnquam quid deceat non videt ullus amans.
Per las carrerias vado perdendo lo tempus,
Nunc huc, nunc illuc, trotillat omnis amans:
Et niſi ſim tecum non vult pauſare la gamba,
Tu labor es totus, tu requieſque mea.
Vllus amoroſus nunquam bene celat amorem,
Eminet indicio prodita flamma ſuo.
Propter amoretas de te ſum forte maladus,
Et niſi ſpem dederis, ſum moriturus ego.
Ergo mihi dona de facto dulce ſecorſum,
La charitate tua me relevare poteſt.
Inter amoroſos garſa eſt medecina doloris,
Sic ſine te numquam rite garitus ero.
Vllus amor Veneris non eſt medicabilis herbis,
Illum ſanare fœmina ſola poteſt.
Dulcis amica precor te quantum dicere poſſum,
Fac ſit amoroſus ſemper Arena tuus.
Non facias illud quod vulgus ſæpe recontat,
Succeſſore novo tollitur omnis amans.
Et quamvis placeant alii, tamen eſto fidelis,
Eſt virtus placitis abſtinuiſſe bonis.
Fœmineum genus certe variabile multum,
Et levior foliis fœmina ſæpe manet.
Rara fides hodie tantum trumparia regnat,
Parva ſolet magnis rebus ineſſe fides.
Fictus amor plures garſarum trumpat amantes,
Eſt mundus plenus fraudibus atque malis,
Ore ſonant aliud, aliud ſed mente repenſant,
Eſt rarus noſtro tempore verus amor.

Fœmi-

Fœmina permultos nunc accarparrat amantes,
Trento calegnayres une puella tenet
Deficit ambobus qui vult ſervire duobus,
Ergo me tantum ſemper amare velis.
Inter amoroſos omnes eſt regula certa,
Non bene cum ſociis Regna, Venuſque manent.
Contra me unquam nec ſis corroſſata ſalota,
Quamvis per populum publica fama volet,
Quando inimicitiæ ſunt grandes inter amantes,
Poſt groſſas fognas grandior extat amor.
Tempore paſſato quando fognavimus ambo,
Tout deſperatus atque maladus eram.
Verus amor garſæ non eſt unquam ſine crenta,
Ne tibi diſpliceam formido ſemper ego.
O Deus in quantis animus vexatur amantis.
Gayas garſetas ſemper habere cupit.
Sana precor ſemper mea ſis garreria garſa,
Nos ſimul & jungat præſtiter ipſe Deus.
Mathuſalem nobis & rurſus deprecor annos,
Afferat omnipotens omnia vota quoque.
Tanquam fata ſinent me deſportare per orbem.
Vivet credo meo nomen in ore tuum.
Sum tibi ſemper ero, ſemper ſervire paratus.
Omnia ſunt juſſis ſubdita noſtra tuis.
Grandem perdonem gagnabis de Paradiſo,
Si tu me facias corpus habere tuum.
Hoc tibi ſecretum tantum pro fine revelo.
Attis barratis omnia vincit amor.
Si de ſecreto vis plus parlemus amica,
Nil mihi reſcribas, attamen ipſa veni,
Si memor oro mei, mea gentiliſſima baga,
Perpetuo vivas ô mea parla vale.

FINIS.

Sequuntur in Practica danſæ communes, quæ ſecundum Muſicam danſantur, ad viginti longas, & quælibet longa de illis ſit ex quatuor ſemibrevibus.

Les communes à xx.

R c ſſ d r d r c ſſ ddd r d r c ſſ d r c

La moitié à xii.

c d r c ſſ ddd r d r c

Notez, que ainſi comme toutes les dances communes ſont à xx. ſemblablement toutes les danſes communes & non communes ont vne moitié à xx.

Item, notez que la premerie R ſignifie reuerence, quand elle eſt au commencement de la danſe, & quand elle eſt en autre lieu ſignifie reprinſe. Le c ſignifie congé: Les deux ſignifient deux ſimples. Le d ſeul ſignifie vn doubles. Les trois ddd ſignificent trois doubles: & ſi tu veux ſçauoir comment tu dois faire les pas, regarde cy deſſus au chapitre qui commence Paſſibus ergo duplum, &c.

S'enſuyuent autres baſſes danſes qui ne ſont pas communes, leſquelles ne ſe danſent gueres ſouuent aux banquets.

La grand helas. Elle me tient.
Tant d'ennuy. Verdemont. à xix.
R c ſſ d ſſ r c ſſ ddd r c ſſ d ſſ r c.
La gran douleur. La bort de la vigno.
Dulcis amica. La gaya.

Par faux ſemblant. L'Eſperuier.
Confortez moy à xxiiii.
R c ſſd ſſr c ſſd ſſr c ſſd d d ſſr d ſſr c
Tout noble cœur. Mamie.
Fleur de beautez, Va t'en regret.
L'amour de moy. Ioye ſans fin.
Le vieil Teſtament. Si i'ay perdu m'amie.
Je tiens m'amie. à x x.
R c ſſd ſſr c ſſr c ſſd d d ſſr d ſſr c
Si je me plains. M'amour vous ay donee.
M'amour La fricaſſee. à x x i i i i.
R c ſſd ſſr d ſſr c ſſd d d r c ſſd ſſr d ſſr c
Pampatone. Helas madame.
Amours m'ont. Helas ſi i'ay mon ioly temps perdu. à x x i i.
R c ſſd r c ſſd ſſr c ſſd d d r c ſſd ſſr c
Ma plaiſance. La penſee de madame à xxii.
R c ſſd ſſr d ſſr c ſſd d d ſſr c ſſd ſſr c
La penſeio. So faſſo.
La deſpourueuë. à x x i i.
R c ſſd ſſr c ſſd d d ſſr c ſſd ſſr d ſſr c
La fanfarre. La douleur des dens. à x x i.
R c ſſd ſſr d ſſr c ſſd d d r c ſſd ſſr c
Fortuno fort Teſtimonium. à x x i i i.
R c ſſd ſſr c ſſd ſſd d d r c ſſd ſſr c
Mes amourettes. à x x i.
R c ſſd r c ſſr d r c ſſd d d ſſr d ſſr c
Conſummo la vita mia. à x v i.
R c ſſd r c ſſd d d ſſr d ſſr c
Tout ferlorum. à x i i i i.
R c ſſd ſſr c ſſd d d ſſr c
Helas que vos à fait mon cœur
L'eſcarpe dole. à x i x.
R c ſſd r c ſſd d d ſſr c ſſd r c
Tout s'adobera. à x x i i i i.
R c ſſd ſſr c ſſd ſſr c ſſd r d r d r c ſſd r c

Patience.

Patience. à x x.
R c ſſ d r d r ſſ r c ſſ d d d r c ſſ d ſſ r c
Monſieur vaut bien madame. à x i x.
R c ſſ d ſſ r d ſſ r c ſſ d d d r d ſſ r c
Bon temps. à x x.
R c ſſ d r c ſſ r c ſſ d r c ſſ d d d r c ſſ d r c
A Dieu ſoulas & ioye. à x x i i.
R c ſſ d ſſ r c ſſ d r c ſſ d d d ſſ r c ſſ d r c
Pour auoir fait augré de mon amy à xxiiii.
R c ſſ d ſſ r c ſſ d r c ſſ d d d ſſ r c ſſ d r d r c
Ils ont menty. à x x v i i i.
R c ſſ d ſſ r c ſſ d r d ſſ r c ſſ d d d ſſ r c ſſ d r d ſſ r c
Ma douce dame.
La douleur du moro. x x i.
R c ſſ d r d ſſ r c ſſ d d d ſſ r c ſſ d ſſ r c
Ce que mon cœur penſe. à x v i i.
R c ſs d r d r c ſs d d d r d ſſ r c
La florie. à x x i i i i.
R c ſſ d ſſ r d ſſ r c ſſ d d d ſſ r c ſs d r d ſs r c
Le monteau iaune. à x x i.
R c ſſ d r c ſſ d r c ſs d d d r c ſs d ſs r d ſs r c
Lo bas deſpagno. à x x i i i.
R c ſſ d r ſſ r c ſſ d d d r c ſſ d ſſ r d ſſ r c
La grolo. à x x i i i i.
R c ſs d ſs r d ſs r ſs d r c ſs d d d r ſs d r c
Le quatre baſſes danſes. à x x i i i i.
R ſſ d r d r c ſſ d d d ſſ r c ſſ d ſſ r c ſſ d r c
Adieu mamour iolie. à x v i i i.
R c ſſ d r d ſſ r c ſſ d d d r d ſſ r c

De reliquis dancis eadem finitio ſi ſit
Quæ fuit in Græcis dum choreare voles.
Sufficit ac baſtar aſinos portare banaſtas:
Finem danſarum noſtra flouta facit.
Nulla quidem vita eſt homini nec gloria major

Auxi

Auxilio multos quam relevaſſe ſuo.
Spes mea eſt unica Deus.

RONDEAV.
L'Amant.

Adjuva me & me fais ceſte grace
Que ie te puiſſe en ſecret face à face
Dire & conter l'amour & grand ardeur
Que i'ay en toy pour le bien & honneur
Que y ay veu & cogneu ſans fallace.
Ie ne te voy ne en lieu ne en place,
Et deuant toy ie ne paſſe ou repaſſe
Que ie ne die & profere en mon cœur
Adjuva me.

Cent fois le iour voire en peu d'eſpace
Ie te regrette & ne ſçay que ie face,
Tant ſuis eſprins de ta grande rigueur:
Dont ie crains bien de tomber en langueur:
Et pourtant donc auant que ie treſpaſſe
Adjuva me.

RONDEAV.
L'Amie.

Si vous voulez, ie vous fais aſſavoir,
Que ie ſuis preſte à vous faire plaſir,
Et pour complaire à voſtre bon deſir
Ie mettray peine à faire mon devoir.
Penſez y doncques & ne faites que voir
Quand vous voudrez, car ie ſuis de loiſir:
Si vous voulez.

De deux partis l'vn vous faut recevoir,
Prendre ou laiſſer, c'eſt à vous à choiſir,
Voſtre refus me ſeroit deſplaſir:
Car à toute heure vous me porrez a ioir
Si vous voulez.

FIN.

DE
FIDE MERETRICVM,
IN
SVOS AMATORES.

APPENDIX EX ORATIONIBVS IOANNIS CHARISTAEI.

Meretrix eſt ut mare, quodcunque das devorat, & tamen nunquam abundat.

FAmiliares fœminarum artes, nimirum veneficia, mala medicamenta, magicæ vanitates; doli, fraudes, decipula, nomine artium mulierum continentur. Alia quoque, quæ plurima menti fœminæ natura dedit. Verſus ſunt Græcis Proverbiales: Theſaurus eſt malorum mala fœmina. Item: Improba mulier truculentior eſt feris omnibus. Item: *Mare, ignis, & fœmina, ſunt mala tria, quæ totum perturbant mundum.*

DISPUTATIO

Sub præſtanti Magiſtro Ioanne Hilt *Rotweilenſi diſputaturo de Quolibet acutiſſimo.*

FRetus veſtra humanitate vigilantiſſime Domine diſputator, fretuſque benigna ſupportatione omnium præſentium, qualicunque ſtatu aut honore præfulgeant, decrevi aſſeſſoriam quandam quæſtiunculam, nudiuſterius mihi à quodam Baccalaureo oblatam, evolvere. Primum autem rogo, ut deponant matutina ſupercilia rigidi Catones, adſint, ut audiant benigne, blando vultu, modeſtis auribus, memores virtutis moralis, quam Græci Eutrapeliam, Latini vero tum urbanitatem, tum feſtivitatem, tum comitatem, tum jucunditatem dixere: memores annuæ hujus actus conſuetudinis. Hæc enim hora, hic locus, hic philoſophici belli fines, ludos, fabulas, moderatos riſus, ænigmata, ſales, jucunda dicteria, facetias, & ſcommata flagitat, à quibus neque divus Auguſtin. abhorruit, neque ſuus peculiaris imitator Franciſcus Petrarcha. Sed jam ad rem ipſam deſcendamus.

DElirant in amore ſenes: hinc jure Cupido,
Vt puer eſt pictus: repueraſcit amans.

M V-

MULIERUM AMATORES mente cæcos eſſe, Vergilio teſtante de Didone.

At regina gravi jamdudum ſaucia cura
Vulnus alit venis, & cæco carpitur igne.

DE VENERE & Baccho.

Multos cæcus amor cogit ſecreta fateri,
Arcana & demens detegit ebrietas.

QVæſtio minus principalis mihi propoſita fuit hæc: Cur cæci amatores mulierum eaſdem plus colunt, venerantur & amant, quam Deum Optimum Maximumque.

Patres & Domini præſtantiſſimi, proteſtor inprimis me non de his verbis aut dictionibus, Deus, Amor, Mulier, loquuturum, licet his verbis uſurus ſim, ſed de rebus per ea ſignificatis. Quis enim tam hebes & inſanus, cum loquatur de Deo, de ejus amore, ſolum in animo ſuo cogitet, & omnia referat ad nudas literas, ad nomen maſculini generis, quale eſt Deus, quale eſt Amor, ad ſecundam & tertiam declinationem? Sed loquor de Ente primo & ſummo, quo melius excogitari non poteſt: de Paſ-

ſione animi, quæ eſt amor: de qua ſanctus Thomas in 1.2. q.23. per totum: & de Muliere mala, de qua Proverb.7. dicitur, Conſidero vecordem juvenem, qui tranſit per plateas juxta angulum, & prope viam domus mulieris graditur in obſcuro, adveſperaſcente die in noctis tenebris & caligine. Et ecce, occurrit illi mulier in ornatu meretriceo, præparata ad decipiendas animas, garrula, vaga, quietis impatiens, nec valens in domo conſiſtere pedibus ſuis, nunc foris, nunc in plateis, nunc juxta angulos inſidians, &c. De rebus, inquam, loquor per terminos ſignificatis, non de nudis vocibus, ſicut & divus Marſilius fecit, fons origo, & autor noſtri gymnaſii, qui laboravit, & nos in labores ejus introivimus. Qualis hic fuerit, cujus vitæ, cujus doctrinæ, liquido conſtare poterit ex oratione funebri, in exequiis ejus palam habita ab optimo & præſtanti ſacræ paginæ profeſſore, indubie non more Italico, ſed ſervata Germanica & Theologica veritate ac integritate.

AMOREM DEI QVIETVM, & mulierum irrequietum, longe inter ſe differre, in id Vergilii.

Sævus amor magno & curarum fluctuat æſtu.

PHI-

PHILIPPI BEROALDI Cupido.

VT ſine febre dolet, ſine morbo languet amator,
Vt ſomni vigiles, irrequieta quies:
Vt rubet, ut pallet ſubito, mutatque colores,
Sive pudor vexet pectora, ſive timor.
Nunc ſcio ut infracta voces, mutilataque verba:
Vt coram domina cor ſalit atque tremit.
Vt quam longa gravi ſuſpiria corde trahuntur,
Vt modicus riſus, multus amaror ineſt.
Vt gaudet læta, plorat plorante puella,
Induit & vultus vultibus alterius.
Nunc ſcio ut infœlix dominæ veſtigia quærit,
Et reperiſſe timet, mobilitate levis.
Genua labant, quotiens faſtoſæ limen amicæ
Tranſit, & in toto corpore membra tremunt.
Nunc ſcio quãtus amor ſupra caput inſtet amantũ:
Atque omnem ſophiam conſiliumque fuget.
Condita quam parvo ſint larga abſynthia melle,
Lurida vel quantum pocula fellis habent.

PRo quæſtionis deciſione notatu dignum exiſtimavi, quod longe differunt amor Dei & mulierum. Nam amor Dei quietus, amor vero mulierum eſt inquietus: amor Dei mundus, amor mulierum eſt immundus: amor Dei facit filios Dei, amor mulierum facit filios diaboli: Amor Dei facit prudentes, amor mulierum facit fatuos: amor Dei facit homines Angelis ſimiles, amor vero mulierum beſtiis irrationabili-

bus pares, imo vero & aſinos & porcos amor Dei compatitur, & congaudet de reliquorum amore ſimiliter Deum diligentium. Quiſquis enim Deum amat, gaudet & lætatur de hoc, quod à cæteris quoque Deus diligatur, & quanto plures, tanto vehementior eſt amor. Per contrarium amans mulierculam, moleſte fert & contriſtatur, ſi alii amare eam tentent, juxta illud Poëtæ: *Dum canis os rodit, ſocium quem diligit odit.* Ratio autem iſtius eſſe poteſt, quia Deus eſt verum lumen, & verus fons vitæ, qui autem habet copiam luminis, eam aſſidentibus ſimiliter ſavet, & unum lumen, multis apud ipſum videntibus ſufficere poteſt: pariformiter idem fons, multorum ſitim extinguere poteſt. Sed amans mulierem, non amat fontem, ſed paludem, non amat lucem, ſed tenebras, & revera tenebroſum locum. Facit l. foramen. & l. caminum rubiginoſum. §. longum, latum, profundum. C. de ſtipulatione inutili. l. ſi quis. §. nonnunquam. ff. de ventre inſpiciendo. l. unica. C. de cloac. facit etiam l. interdum. §. reperiuntur. ff. de locis & itineribus publicis. Per hoc volo quæſtioni ſatisfactum eſſe, hoc adjecto, quod Cyrus apud Xenophontem oſtendit: Amorem igne eſſe longe potentiorem, quod ignis urit homines tangentes, at amor formæ eos etiam

accen-

accendit, qui procul ſpectant, in tantum, ut ardenter æſtuent.

AMATOREM INQVIETVM, INſtabilem, & ad omnia paſſionatum, nunc muſicis, nunc choreis, quo amicæ placeat, in hora mille mutabilitatibus deditum. De quo ſub nomine Galli in hæc Vergilius.

IAm mihi per rupes videor lucoſque ſonanteis
Ire, libet, Partho torquere Cydonia cornu
Spicula: tanquam hæc ſit noſtri medicina furoris:
Aut Deus ille malis hominum miteſcere diſcat.

Quod amor mulierum faciat hominem inquietum & paſſionibus plenum, perpulchre oſtendit Plautus in Mercatore, dicens: In amore hæc inſunt: Cura, ægritudo, inſomnium, ærumna, error, terror, fuga, inepta læticia, temeritas, excors immodeſtia, petulantia, cupiditas malevolentia, deſidia, injuria, inopia, contumelia, diſpendium, multiloquinm, pauciloquium. Et alludit Herman. Buſchius dicens:

Neſcio quid ſit amor, quã vos male perdit amãtes:
Flamma furens venus, morbus & error hebes,
Eſt levitas, vulnus, dementia, cura, venenum.
Acre malum, languor, ſervitiumque nocens,
Fel, labor, anxietas, infamia, pœna, tyrannus,
Arcus & eſt telum, perpetuumque jugum.

Qui amat, miſere perdite, afflictimque formam fulgentem, mores & animum mutat, ut tandem carnis ardorem expleat. Cum id aliter non poteſt, ſuam mulieri fidem ſe-

ſeque conjugem dedit: hæc caro heus nimium care emitur, parvi momentuli voluptatem eandem jam multis doloribus reprehenſam: cui jam omnis vita ſupplicium eſt. Tanto enim jam miſerabilius ſimul vivere incipiunt, quanto ab invicem minus liceat ſeparari. Quid enim triſtius eſt quam hos ſemper jungi debere, qui animo convenire non poſſunt. Quid quod durius, quam nunquam diſcordem ſocium, vel rectius hoſtem dixero, habere ſeparatum? His uxor, ut claro quaſi in ſpeculo videtur, nihil boni nilque placiti factura eſt, niſi cum ipſa morietur, unde ejus rei dolor exuendus, qui jam emendari nequit. Nam ſuperi omnes, & ſi omnia conſilia ſua in unum congeſſerint, non efficient, quod factum ſit infectum. Nihil in juventutem cadit ipſo amore delirius, nihil cæcius, nihil periculo plenius. Errat omnis amans atque nil recte operatur, & ſe & omnia neſcit. Multos perdidit amor variiſque languoribus afflixit.

DE MODO EPISTOLANDI CANcellariæ *Aſineitatis congruo.*

TRadidit quoque eis modum epiſtolandi, & propoſuit eis ſæpe exemplar à ſe compoſitum, quod imitarentur. Inter cæteras autem ſuas epiſtolas, ſic unam eis ad pa-

patriam recitavit, quam ipſe per ſe cuidam adoleſcenti miſiſſe gloriabatur. *Magiſter Petrus Zepffel, alias* Hiltbrand *pro nunc didaſcalon in Eccleſiæ collegiato ſancti Syſridi Metenſi, diſcreti nec non ſcientifico juventute Alexius de Mentz, amico maximiſſime adamato.* Salutem meam apertam. Dilecte ſocie chariſſime, ego mitto te ſcire, quod ego nuper inſteti pro uno gubernamine, & ex Dei gratia factus ſum ſcholirega Eccleſiæ collegiatæ ſancti Syſridi Metenſi, & bene ſto, quia habeo multum ſcholares, & parvus & magnus, pauperes cum divitis, ego vellem quod tu veneris apud nos, quia poſſes mecum multum prodeſſe, ego vellem ſingulariter reſpectum apud te habere, & vellem te diſcere caſualia & temporalia, & tu poſſes etiam à me docere facere verſos, quia incepſi nuperrime tertiam pars Alexandri, & ſum à primum ibi diſtinxere pedes. Diſcipuli mei jam ſciunt fabricare verſos: Vnus heri apportat mihi unum bonum ſcilicet: O intemerata mons ſuper ſydera fervet. Item alter: Iorius ſtiſſus eſt presbyteri clepores. Item tertius unum pulchrum epitaphium ad ſepulchrum lapidem: Ioannes eſt mors, quod fecit mihi væ, orate pro ſibi, Deus habet ſuum anima. Sin autem non eſt luxurioſus, id eſt, nittig adverſos, ſed etiam ad porſos dictaminas, ego propoſui eis mo-

dum dictandi, ex quo ſtatim erunt facere epiſtolas. Cum hoc occupo me cum eis apud Oratoribus & Poëtis. Lexi enim hucuſque Vergilium ſuper Lucam, Ciceronem ſuper Marcum, Quintilianum ſuper Ioannem, Plautum de beata Virgine, & Horatium de S. Catharina. Et lego eis multum bona circa impedimentas Alexandri, ſemper ſuper duos verſos viginti quatuor arguitur. Et modos ſignificandi Ioannis de Garlandria, in quibus mei diſcipuli multum creſcaverunt, ſic & tu poſſes in brevi creſcare ſuper omnes ſocios tuos, etiamſi ſolveret eis collum eorum. Et eris ſcribere unam pulchram literam ad avunculum tuum Dominum Ioannes Lappenhäuſer/ plebanus in Wettloch. Et eris ei perſuadere, quod te mittat ſemel trahere ad unam altam ſcholam, ſicut & ego ſteti in Vniverſitate Getſchwellenſi. Valete fœlicis. Datum raptum Baſileæ, ſecundo Kal. Martialis. Anno Chriſto mille quadringento nongenteſimo nono.

Item legit eis parva naturalia, & inter cætera pronunciavit eis ad pœnam: Sic advertate, quod vinum eſt triplicis natura. Prima facit bonum ſanguis. Secundo facit corda lætia. Tertio projicit ruſticus ad merdum.

CON-

CONFVTATIO IN LVDIMAGIſtros literarum ignaros.

SEd diceres, quare tam indoctum præceptorem puerorum Canonici in ſuis ſcholis ſuſtinuerunt? Reſponſio: quia bonam habuit vocem, & pulchros flavoſque capillos, & ſciebat optime ludere in lutinis, potuitque canonicis & ſuis concubinis facere ſolatia, in domo, in menſa, in camera, ante domum, ſcilicet hoſieren / & præcipue in carniſprivio in hoſpitum præſentia. Cæterum gratus etiam fuit, & dilectus famulabus & concubinis canonicorum: quæ quidem concubinæ magnam habebant poteſtatem apud dominos ſuos, & poterant efficaciter intercedere pro aliquo ludimagiſtro, qui eis placuiſſet. De tali tantaque concubinarum autoritate audietis ex collaterali meo. Ille, inquam, rector ſcholarum, ut habent annales Baſilienſium, deditus fuit amori mulierum, ideo etiam indoctus, ut auditum eſt. Cæpit amare puellam famulam piſtoris, in S. Ioannis Gaſſen/ quæ fuit virgo poſt quartum, frequenter nocte ad eam aſcendit, per acervos lignorum, quæ ante ejus cubiculum copioſe fuerant collocata. Piſtor qui & ipſe oculos in famulam conjecerat, habuit enim uxorem vetulam & rugoſam, conſiderabat ne-

neſcio quos ſtrepitus in domo fieri nocturnos, arripuit gladium, ad cameram famulæ properat: Rector ſcholarum vigilans, & metu plenus, non parvi pendebat inſultus piſtoris, per valvam deſcendit, ſequitur piſtor, fugit ille, nec prorſus evadere ſe poſſe timens, in ángulo & in acie domus ad haram, id eſt, ad ſtabulum porcorum introivit, inter porcos ſe collocans: cum piſtor anhelans ſequeretur,& in diverticulo neminem videret, & ipſe quoque ad ſtabulum acceſſit indignabundus: quæritans, quinam in ſtabulo latitaret? Reſpondit fatuus amator: Es iſt niemand hie/ dann wir armen Säw. Piſtor arbitratus legionem dæmonum (de qua in Euangelio Lucæ 1.) porcos ſuos intraſſe, mox anxius domum revertitur. Sic autem rector puerorum ex amatore porcus factus, cum porcis in ſtabulo porcorum porcinam vitam finivit.

AMOREM TVRPEM, ODII,
Iræ, belli, poſtremo vero, quod omnium graviſſimum, homicidii ſæpius miniſtrare fomitem, de quo in hæc Vergilius.

Perdidit horrendo Trojam Venus improba bello,
Et Lapithas bello perdis Iacche gravi.

BAPTISTA QVOQVE MANTVAnus ita cecinit Ecloga prima.

Ludit amor ſenſus, oculos præſtringit, & aufert
Libertatem animi, & mira nos faſcinat arte:
Credo aliquis dæmon ſubiens præcordia flammam
Continet, & raptam tollit de cardine menti.
Nec Deus, ut perhibēt, amor eſt, ſed amator & error.

Et ut multa paucis comprehendam: Amor mulierum Deum offendit, Angelos contriſtat, dæmones lætificat, hominem excæcat, rationem enervat, viſum obnubilat, memoriam debilitat, fantaſiam lacerat, marſupium evacuat, infamat, vilem, abjectum, & inconſtantem facit, anxium & ſollicitum omni tempore reddit, podagram, chiragram, erraticam & vertiginem generat. Amator mulierum nihil honeſtum, nihil divinum, nihil ſpirituale, ſapidum aut dulce putat: & etiam ſola caro, ſola libido, ſola præſentia ſcorti ei jucunda eſt. Amator indevotus eſt, gelidus eſt, aridus eſt, frigidus eſt, orare non poteſt, ſtudere non poteſt, ſacris intendere negligit, eccleſiam propter Deum non intrat, ut rem ſcilicet divinam videat aut verbum Dei audiat, imo ingreſſus templum ſermonis tempore, omnem populum bis, ter, quater circuit, ſi ſuam videre poſſit: ſed eſt idololatra, idololatriam enim commit, titquoniam idolū colit,

lit, propter idolum ad templa feſtinat, ingreſſus oculos circumgirat, ſi forte idolum ſuum videat, ingrediens, manens, & exiens, ſignum ei aliquod præſtat: non bene dormit, non bene comedit, comedens non nutritur ſed corpus extenuat, iraſcitur, litigat, frequens bellum crebra pace concludit & vix uno momento in eodem propoſito manet, inconſtans, fluctuans, raro lætus, ſæpe mœſtus, ſemper varius; Vniformis, nunquam meretricum nefarias artes, & inenodabiles laqueos videt, Sirenum blanditias, & viſcum malæ voluntatis non ſentit, naufragium ſuum non percipit. Si quando atrociter minatur iratus ſecum cogitat: Egone illam? quæ illum? quæ me? quæ non, ſine modo, mori me malim, ſentiet quam vir ſim. Hæc verba, una mehercle falſa lachrymula (quam oculos terendo miſere vix vi expreſſerit) reſtinguet, & ſe ultro accuſabit, & dedit ei ultro ſupplicium. Hoc ſciebat Plautina anus in Aſinaria, quæ tumidum & minacem adoleſcentem ſic alloquitur: Fixus eſt hic apud nos animus tuus clavo Cupidinis, remigio veloque quantum poteris feſtina & fuge, quam magis te in altum capeſcis, tam æſtus te in portum referet. Amor anxia res eſt, credula, timida, ſollicita, omnia circumſpiciens, vana & ſecura formidans. Amor eſt fœda ſervitus, &

in-

injuſta, moræ impatiens. Amans eſt ſuſpicioſus, eſt contentioſus, eſt fantaſticus: cum alii inter prandendum lætantur, nova referunt, ſcommata tractant, gaudent, delectantur; ipſe ſolus animum habet apud meretriculam, in convivio ſe eſſe neſcit, cogitat, meditatur, animo revolvit ſuam amaſiam, & arbitratur eam quoque jam ſui eſſe memorem, quia gaudet gaudio imaginario, cum jam forſitan ipſa ſit in curia plebani, in ſtabulo equorum, in cella monachi, ubi alium habet cibum manducare. Amator cæcum habet judicium, quoniam infidelem judicat fidelem, deformem judicat pulchram, fallacem judicat veracem, fœtidam judicat bene redolentem, ſtercoribus plenam judicat reliquiis refertam, ſtercus & lutum judicat eſſe margaritam vel balſamum. Iudicat eſſe ſibi proprium, quod vult eſſe appellativæ qualitatis, id eſt, commune multorum. Amator meretricis hic in terris quodammodo in inferno conſtitutus eſt, quoniam eſt in igne, quia amor ignis eſt, eſt in æſtu, eſt in fletu, eſt in ſtridore, eſt in ſudore, eſt in timore, eſt in anguſtiis, eſt in tenebris, eſt in ſuſpiriis, eſt in miſeriis, eſt in dolore ſine remedio, eſt in vinculis ſine ſolutione, eſt in mala & perverſa voluntate, eſt in averſione Dei, eſt in Lethæo fluvio infernali, quoniam majeſtatis divinæ, & omnium bene-

neficiorum Ieſu Chriſti oblitus eſt, eſt in Phlegethonte, quia in ardore irarum & cupiditatum, eſt in Acheronte, quoniam in triſtitia, eſt in Cocyto, quoniam in luctu & lacrymis, eſt in Styge, quoniam in gurgite odiorum, ita ut cum Pſalmiſta vere dicere poſſit: Circundederunt me dolores mortis, pericula inferni invenerunt. Tribulationem & dolorem inveni,& nomen Domini invocavi, in quarta quinquagena Pſalm. 119. Hujuſmodi etiam miſeria amatorum & conditiones, quas etiam amaſiæ ſuæ eis ex cognominibus adſcribunt, currendo per Alphabetum, ut, Aff / Breymaul / Clotz / Dillapp / &c.

Cognoſcant igitur amatores quales diligant, in quas ſuum amorem, corpus & ſubſtantiam, cum animarum periculo expendant. Hæc optimi & præſtantiſſimi patres, propter noſtros adoleſcentulos, & optimos ephebos adduxi, ne innocentem ſuam adoleſcentiam,ingenium,memoriam,vires animæ, vires corporis, pulchritudinem,ne dona Dei, patrimonium, ſudores parentum, nobile tempus, omnem laborem, omnem conatum ſuum tradant, ſubjiciant, offerant, dedant meretrici:,quæ qualis ſit alphabeticæ literæ indicant ſecundum ordinem.

FINIS.